

ЛОЗАРСКИ ПРЪГЛЕДЪ

СПИСАНИЕ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Годишенъ абонаментъ 30 лв. прѣдплатени за 20 печатни коли. Обявления и реклами се приематъ по споразумение. Ръкописи не се връщатъ. Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията въ София, „Гурко“ 18.

Редакторъ: И. И. Хранковъ.

ХР. ЩАЧЕВЪ.

Лозарството като поминъкъ у насъ.

Всѣка стопанска дѣятелностъ на отдѣлнитѣ членове отъ едно общество има значение, като поминъкъ, само тогава, когато тази дѣятелностъ се върши съзнателно отъ една голѣма или по-малка частъ отъ членоветѣ на това общество и има за послѣдствие създаване материални блага и условия за културно повдигане, както на непосредственитѣ участници въ тази дѣятелностъ, така и на останалитѣ членове на обществото, съ които първитѣ влизатъ съ послѣднитѣ въ размѣнни връзки посредствомъ произведенитѣ продукти. Въ такъвъ случай даденъ поминъкъ получава своето обществено значение и отъ гледището на политическата економия той се оформява като народенъ поминъкъ, за повдигането на който се грижи държавата и обществото.

Ако е вѣрно това економическо положение, то при разрѣшението на въпроситѣ, до колко държавата и обществото трѣбва да се грижатъ за повдигането на земледѣлието и неговитѣ клонове, необходимо е прѣди всичко да се знае дали известна земледѣлско-стопанска дѣятелностъ се явява като необходима обществена дѣятелностъ, като необходимъ поминъкъ за населението.

Отъ казаното до тукъ става ясно, че, ако искаме съ рѣшителностъ и плуомѣрностъ да ратуваме за повдигане на нашето лозарство, ще трѣбва да си уяснимъ въпроса дали и до колко лозарството у насъ се явява като поминъкъ за населението, отъ напрѣдка или упадѣка на който ще зависи

благоденствието му и общото културно и стопанско засилване на обществото и държавата.

Намъ е добръ извѣстно отъ историята на народитѣ и човѣшката култура, че лозата е едно отъ най-старитѣ културни растения отглеждана на всѣкждѣ, кждѣто климатътъ и почвата сж благоприятствували. Не е имало тържество — религиозно или свѣтско, кждѣто гроздето и виното да сж липсвали като дарове и продукти за консумация; народни тържества, царски и дворянски пиршества, служба на божествата, свадби, раждания и погребения — всичко това се е подслаждало съ грозде, освѣжавало и омайвало съ вино. Гръцката митология е създала своя богъ на виното, а християнството го е осветило чрѣзъ чудото въ Кана Галилейска и причастието; монастирскитѣ и черковни стопанства сж дали силенъ тласкъ на лозарството чрѣзъ добръ наредени лозя и изби, произвеждане най-прочутитѣ грозда и вина и обучение на работници въ тази отрасль.

И у насъ лозата е най-старо културно растение, съпжтникъ на процвѣтяване и упадкъкъ прѣзъ разнитѣ исторически епохи, които е прѣживѣлъ до сега нашия народъ. Гроздето и виното сж любимитѣ продукти, осветени отъ нравитѣ, обичаитѣ, религията и литературата ни.

Винената лоза и виното сж съпжтникъ на народитѣ въ тѣхния животъ — за добро и за зло. Както е истина, че гроздето е приятенъ и хранителенъ плодъ, че виното може да развесели, успокои, укрѣпи и подтикне човѣка къмъ хубаво и добро, така сжщо е несъмнено, че виното може да бжде источникъ, при неразумно и извѣнмѣрно употрѣбяване, на пороци и културенъ упадкъкъ.

Безъ да сме апологъ на винарството или привърженикъ на въздържателитѣ, ние се докоснахме въ бѣгли чърти до двѣтѣ страни на медала, за да ни стане ясно какво грамадно значение има лозарството въ живота на човѣка и цѣлото общество, та, когато говоримъ за лозарството като поминкъкъ, да имаме всѣкога прѣдвидъ, че за неговото прѣуспѣване или упадкъкъ сж свързани материално, морално и духовно не само прямитѣ дѣятели въ тази стопанска отрасль, но и всичкитѣ членове на обществото, безразлично къмъ коя обществена класа или свѣтовна религия принадлежатъ.

Че дѣйствително това е така, свидѣтелствуватъ колосалната практическа и научна дѣйность у всичкитѣ културни народи въ борба съ филоксерата и възобновяване на унищоженитѣ отъ нея лозя. Въ тази борба лозарството изпъкна не само като поминъкъ, но и като наука, за разработването на която се създадоха много училища и опитни станции. Очевидно, тази практическа и научна дѣятелность не е изникнала по нѣкакви прищѣвки и за нѣкакъвъ луксъ, а поради голѣми обществени нужди.

Че дѣйствително лозарството е поминъкъ, свидѣтелствуватъ лозарскитѣ покрайнини въ Франция, Италия, Австро-Унгария и пр. Кой не си спомня за бѣдствията, които създаде лозарската криза въ цѣли департаменти на Франция, която се изрази въ заплашителни народни вълнения насочени противъ фалшификаторитѣ на вината?

Че дѣйствително лозарството и у насъ е поминъкъ, свидѣтелствуватъ усилията на държавата, окржитѣ, дружествата и отдѣлнитѣ стопани за възобновяване унищоженитѣ отъ филоксерата лозя, а така сжщо и тазгодишния лозарски конгресъ сжщинската работа на който се въртѣше около грозящата лозарска криза.

Нека, обаче, се обърнемъ къмъ статистиката, за да ни стане ясно какъвъ стопански обектъ прѣдставлява лозарското прѣдприятие въ България.

Отъ статистическия годишникъ за 1912*) г. извличаме слѣднитѣ данни.

Прѣзъ 1912 год. е имало въ България:

	Декари	% отъ общ. обр. площъ	% отъ общ. площъ на групата
I Обикновени лозя	а) млади	45 139·6	0·11
	б) стари	472 108·9	1·16
II Америк. облагородени . .	а) млади	32 211·5	0·08
	б) стари	65578·—	0·16
Всичко. . .	615038·—	1·51	—

Пространството на лозята въ България, за годинитѣ 1906—1912 г. включително, се вижда отъ долнитѣ данни:

*) За съжаление по-нови статистически данни, слѣдъ 1912 г., нѣма изработени.

	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912
I {	а) 36804·8	28695·9	28633·1	33837·3	53246·9	47392·2	45139·6
	б) 854115·1	822097·9	796383·6	765063·2	673869·1	549664·5	472108·9
II {	а) 17882·6	13203·6	7622—	12285·8	20779·4	28820·7	32211·5
	б) 12258·6	22711·7	31702·7	41209·6	46158·2	52841·5	65578—
Всичко:	921061·1	886709·1	864341·4	852395·9	794053·6	678718·9	615038—

За да можемъ да направимъ извѣстни изводи отъ положението, изразено съ горнитѣ статистически свѣдѣния, необходимо е да отбѣлѣжимъ още слѣднитѣ данни: общото пространство на лозята прѣзъ 1897 г. е било 1,148,156.6 декари, количеството на парчетата лозя прѣзъ същата година е било 760585, а прѣзъ 1908 г. — 630252. Сравнени даннитѣ за 1897 г. и 1908 г. броятъ на парчетата се е намалилъ съ 130333, или съ 17.14%, а пространството се е намалило съ 198281.5 декари, или съ 17.27%.

Стойността на реколтата отъ лозята прѣзъ 1912 г. е изчислена на 56,122,988 лева, която съставлява 7.26% отъ стойността на цѣлата реколта прѣзъ с. г. — 773,040,474 лева.

Освѣнъ това, за да имаме по правилна прѣдстава за търговското значение на главнитѣ продукти отъ лозарството, нека отбѣлѣжимъ нѣкои данни по вноса и износа на грозде и спиртни питиета.

Слѣднитѣ статистически свѣдѣния ни показватъ движението на износа и вноса на прѣсно грозде за 1895 година и периода 1900—1912 год.:

год.		износъ	внось	год.		износъ	внось
1895 {	к. г.	161,114	8,401	1906 {	к. г.	11,926	—
	лева	32,865	749		лева	3,323	—
1900 {	к. г.	132,241	—	1907 {	к. г.	16,153	742,761
	лева	21,691	—		лева	4,949	145,234
1901 {	к. г.	19,297	—	1908 {	к. г.	65,649	874,492
	лева	3,913	—		лева	14,003	176,180
1902 {	к. г.	97,031	775	1909 {	к. г.	29,909	2,231,828
	лева	20,952	395		лева	6,479	327,311
1903 {	к. г.	320,676	—	1910 {	к. г.	66,109	1,074,373
	лева	78,967	—		лева	15,389	262,536
1904 {	к. г.	245,115	2,218	1911 {	к. г.	535	68
	лева	44,507	291		лева	162	103
1905 {	к. г.	228,939	25	1912 {	к. г.	220	33,061
	лева	53,393	15		лева	80	10,091

Движението на износа и вноса на спиртни питиета за периода 1906—1912 г. може да се прослѣди отъ слѣднитѣ данни:

Срѣдно за петолѣтието	Износъ въ лева	% отъ цѣлия износъ	вносъ	%
1906—1910	33,894	0·0	264,123	0·2
1910	52,809	0·0	312,581	0·2
1911	49,915	0·0	411,295	0·2
1912	34,110	0·0	1,175,648	0·6

Отъ проучването на горнитѣ статистически данни можемъ да дойдемъ до слѣднитѣ изводи и заключения:

1. Лозарството у насъ е поминъкъ за голѣма часть отъ населението. Споредъ прѣброяването на населението прѣзъ 1910 г. въ България е имало 774,954 домакинства, на които отговарятъ крѣгло 600,000 парчета, т. е. по едно парче лозе отъ по 1 декаръ. Като изключимъ нѣколко десетки притежания съ по-голѣми парчета лозя — по 10—20 и повече декари, то отношенията на парчетата къмъ тѣхното пространство ни дава картината на дребното лозарство, което е въ хармония съ дребно-стопанския характеръ на нашето селско стопанство.

2. Мѣстото на лозарството въ земледѣлското производство е четвърто по пространството си и трето по стойността на реколтата, т. е. по пространство зърненитѣ храни сж 62·89%, фуражнитѣ 14·05%, варивата 2·19, лозята 1·51, а слѣдъ тѣхъ идатъ останалитѣ групи: маслени и индустр. р., бостани, овощни и черничеви градини, зеленчуци и розови градини; по стойность на реколтата—зърнени храни 71·67%, фуражни 12·42%, лозя 7·26% и слѣдъ тѣхъ останалитѣ. Като имаме прѣдвидъ, че лозарството е интензивна култура, която изисква малко земя, а много трудъ и капиталъ, става ясно, че лозарството е на първо мѣсто слѣдъ житното производство въ България.

4. Отъ пространството на обикновенитѣ лозя и американскитѣ се вижда, че първитѣ се намаляватъ, вслѣдствие на филоксерната зараза и други болести, а вторитѣ се увеличаватъ. Намалението на еднитѣ е срѣдно съ 42,000 декари годишно, а увеличението на другитѣ — съ 14,000. Едно вѣроятно прѣсмѣтане ще ни покаже, че къмъ 1925 година старитѣ

лозя ще бждатъ почти съвършено унищожени, а новитѣ лозя ще бждатъ крѣгло 270,000 декари, ако, разбира се, възобновяването на първитѣ върви по сщия темпъ, както до 1912 година.

4. Отъ движението на износа и вноса се вижда, че външната търговия е съвършено слаба, а и колкото я има тя е пасивъ на нашето производство, т. е. вносътъ е повече отъ износа.

Нѣма никакво съмнѣние, че лозарството у насъ е поминѣкъ отъ първостепенно значение прѣди всичко за вжтрѣшна консумация. За задоволяване нуждитѣ на цѣлото население е необходимо: грозде срѣдно по 100 к. г. за мармаладъ и маджуну и вино по 200 литри на глава годишно, или срѣдно по 500 к. г. годишно, или при едно население крѣгло отъ 4 милиона души ще е потрѣбно за задоволяването му съ грозде и гроздови произведения крѣгло 2 милиона килограми грозде, което, при срѣдна родовитостъ 500 к. г., ще може да се получава отъ 4 милиона декари лозя. Но, като имаме прѣдвидъ, че срѣдно 20% отъ населението, било поради вѣроизповѣдни причини, болестъ, дѣца и жени, не употребяватъ вино, а така сжщо прѣдвидъ наваксване потрѣбата отъ грозде и неговитѣ продукти съ плодове, спиртни питиета и бира, то нѣма да сгрѣшимъ, ако горнитѣ цифри намалимъ съ 50%, въ който случай като дѣйствително можемъ да приемемъ, че ни е потрѣбно, годишно производство, минимумъ отъ 1,000,000 к. г. грозде или ще ни сж потрѣбни за цѣлата страна 2 мил. декари лозя, каквото количество, прѣди унищожението имъ отъ филоксерата, приблизително сме имали. Разбира се, че при по-грижливо гледане на лозята, при засилването имъ чрѣзъ рационална обработка и торене, продукцията ще може да се увеличи, както имаме вече отдѣлни лозя, които даватъ по 800 — 1000 — 1500 и повече килограми отъ декаръ, и въ такъвъ случай необходимото количество ще може да се получи отъ по-малко пространство; но това е въпросъ на прѣвъзможване много и много прѣчки, тѣй щото при прѣсмѣтането трѣбва да имаме прѣдвидъ по-малкия доходъ, а ако продукцията се увеличи, то ще бжде единъ активъ за използване излишъцитѣ за външна търговия и индустриални цѣли.

Не всѣкждѣ, обаче, могатъ да вирѣятъ лозята успѣшно и не всѣкой се занимава съ лозарство. Отъ една страна кли-

матическитѣ и почвени условия, мѣстоположение и надморска височина опрѣдѣлятъ лозарскитѣ мѣстности и райони, а отъ друга страна стопанскитѣ условия опрѣдѣлятъ стопанитѣ, които се занимаватъ съ лозарство. Тѣзи пъкъ условия опрѣдѣлятъ лозарството като необходимъ поминъкъ на една часть отъ нашето население, поминъкъ, който имъ дава срѣдства за препитание. Благодарение именно на това, извѣстни наши краища сж прѣгърнали почти изцѣло културата на лозата, оформили сж се като лозарски и винарски центрове и стопанитѣ сж се специализирали въ тази стопанска отрасль. Намъ сж добрѣ извѣстни лозарскитѣ центрове: Чирпанъ, Ст.-Загора, Станимака, Цѣрово, Лѣсичево, Калугерово и голѣма часть отъ Пазарджишко, Плѣвень, Ловечъ, Сухиндолъ, Лѣсковецъ, Враца и др., както и тѣхното процвѣтяване и упадъкъ заедно съ възобновяването, или унищожението на лозята.

Слѣдователно, като се има прѣдвидъ нуждата отъ грозде и неговитѣ продукти, бързото унищожение на старитѣ лозя и бавното имъ възобновяване, както и упадъка на лозарскитѣ центрове и отнимане прѣпитанието на десетки хиляди лозари, повелителенъ дългъ се налага на държавата да вземе всички необходими мѣрки за бързото и ефикасно възобновяване на лозята, а на лозаритѣ да се сдружатъ въ една силна организация, чрѣзъ която да отстаиватъ правата си и да организиратъ производството, количествено и качествено, като се стараятъ да реномиратъ типични продукти и се борятъ съ фалшификацията на вината и спекулантитѣ съ винарската търговия

И. И. ХРАНКОВЪ.

Получаване винена ракия или конякъ.

Много хора у насъ нѣматъ ясна прѣдстава за сжщността на *коняка* — не знаятъ какво собствено се разбира подъ тази послѣдна дума. Ето защо намираме за добрѣ и полезно да направимъ нуждното пояснение. На български, подъ термина *конякъ*, не трѣбва да се разбира нищо друго освѣнъ *винена ракия*, т. е. ракията получена отъ дистилирането на виното. Даже тукъ е умѣстно и интересно да отбѣлѣжимъ слѣдния фактъ: въ самата Франция, отъ кждѣто произхожда

названието конякъ — отъ малкия градъ Сognас (конякъ), съгласно закона за търговскитѣ марки, никоя друга ракия не могатъ да наричатъ конякъ, макаръ и да бжде винена, освѣнѣ онази отъ означения районъ; така напр. може да казватъ винена ракия отъ Бордо, отъ Лионъ, отъ Монпелие и пр., но не конякъ. А у насъ подъ името „конякъ“ какво ли не се продава и употрѣбвява!? Тѣй че нека всички знаятъ какво 95%, а и повече отъ всичко онуй, което въ България се продава, съ голѣмъ шумъ, подъ етикетя французки, грѣцки, италиански и пр. конякъ, и което много наши българи съ гордостъ плащатъ скжпо и прѣскжпо, не е нищо друго освѣнѣ обикновенъ фабриченъ спиртъ отъ картофи, царевица и др. боядисанъ, подсладенъ и ароматизиранъ съ всевъзможни, чужди на виното продукти; защото сжщинската винена ракия произвеждана въ казанитѣ страни, е тѣй малко и тѣй скжпа*) че не стига за самитѣ страни — производителки, а камо ли да изпращатъ за България.

Като казваме горното за чуждитѣ страни, нужно е да отбѣлѣжимъ какво у насъ положението е още по-лошо; особено прѣзъ послѣднитѣ години и послѣдния у насъ кръчмаринъ се научи да прави и да продава „конякъ“! Ето защо крайно врѣме е, и то въ интереса на лозарство-винарството ни и на общественното здраве, за въ бждаще, съ законъ, да се забрани употрѣбвяването на думата „конякъ“, а подъ названието *винена ракия* да се разпространява само такава — нищо друго. Въ такъвъ случай и производството на послѣдната да бжде позволено само на онѣзи, които имотъ подходящи за цѣльта казани. За тази пѣкъ цѣль има построени специални съ двойни ректификатори и други полезни приспособления. Разбира се че, който напр. има отъ модернитѣ французки казани, може да си послужи съ тѣхъ особено когато се касае за малко количество винена ракия; инѣкъ, когато е въпроса за голѣмо производство, естествено е че е за прѣдпочитане специалния казанъ.

Качеството на дадена винена ракия е въ пряма и първа зависимостъ отъ качеството на виното, отъ което е получена; съ други думи отъ доброкачественно вино ще се

*) Още прѣзъ 1900—1902 г. лично въ Франция виждахъ и опитвахъ стара винена ракия — нѣщо чудесно, която въ прочутия винарски градъ въ Бонъ (Beaune) — струваше — на мѣстото, 20—30 и повече лева литъра.

получи доброкачественна ракия и обратно. Старостта, при която се дистирира дадено вино, тоже влияе върху качеството, а старостта пъкъ е въ зависимостъ съ начинитѣ за приготвяне и обработване на виното, отъ помѣщението, гдѣто послѣдното се спазва, отъ сорта на гроздето, отъ което е получено сжщото и пр. Другояче казано, съгласно прѣдшествующото, може да се получи еднакво доброкачественна ракия, и отъ младо. и отъ по-старо вино*). Начинътъ на дистирирането тоже влияе; именно туй послѣдното трѣбва да се върши при умѣренъ огънь, слѣдователно теченето на спирта отъ хладилника да бжде тънко и бавно, *но никога силно и буйно*. Понататѣкъ качеството на винената ракия зависи и отъ сждоветѣ, въ които се спазва — отъ голѣмината имъ и качеството на дървото, отъ което сж направени; най-прѣпорчителнитѣ сж отъ твърдо дѣбово дърво съ вмѣстимостъ 100—300 литри. Избата, въ която се държи винената ракия, сжщо влияе за качеството ѝ; ето защо за прѣдпочитане е по-хладна изба — при температура най-много 12—15° С, въ каквата ракията зрѣе по-бавно, но затуй пъкъ става много по-хармонична, нѣжна и приятна. Една винена ракия за да бжде цѣнна, вѣнъ отъ всичко горѣказано, трѣбва да е стара — поне 5 годишна; ако, разбира се, зрѣе 10, 15 и повече години е още по-добрѣ; защото само старата винена ракия добива, по естественъ пжтъ, характеристичния си златожълтъ цвѣтъ и мекъ и приятенъ вкусъ и дѣхъ. Много хора — производители и търговци, за да избѣгнатъ дългото зрѣяне, се мжчатъ да го замѣстятъ по изкуственъ начинъ — за цвѣта употребяватъ карамелъ или друго, а за вкуса тоже разни прибавки, които не ще споменаваме, защото тѣ съставляватъ фалшификация, а ние сме противъ всичкитѣ фалшификации.

Силата на доброкачественната винена ракия трѣбва да бжде, срѣдно, 42—45° по Гейлюсакъ. Понеже, при дистирирането съ модернитѣ и специални казани, се получава до 85° спиртъ, слѣдва че този трѣбва да се разрѣди или, както казватъ, да се угаси; най-добрѣ, за качеството на ракията, туй разрѣдяване да се прави съ дистирирана вода, а сжщо снѣжна или дѣждовна.

*) Въ Евксиноградската винарница ние имаме случай и възможность да дистирираме и млади и стар. вина и лично се увѣрихме въ току що казаното.

Количеството винена ракия, която може да се получи отъ дадено вино, е въ пряма и най-голѣма зависимостъ отъ спиртното съдържание на сжщото; отъ казана, съ който се диститира; отъ умѣнието да се води правилно диститира-нето и др.

Слѣдъ горѣизложеното нуджно е да отбѣлѣжимъ какво доброкачественната винена ракия, особено старата, е много цѣнно питие, слѣдователно има силно търсене, защото има широко и разнообразно употрѣбяване. Тѣй напр. въ самото винарство може да служи, при извѣстни случаи, за увелича-ване спирта на слабитѣ вина вмѣсто туй да се върши съ фабрични спиртове, които нѣматъ нищо общо съ гроздето и виното; като отличенъ материялъ за приготвяне сладки вина, вермутъ, ликьори и пр. Винената ракия има сжщо извѣстно употрѣбление въ сладкарството, медецината за много лѣкарства и други нужди.

Най-послѣ нека лозаритѣ и винаритѣ иматъ прѣдвидѣ, че, въ извѣстни случаи и при дадени условия, може да нами-ратъ по-голѣма изгода и полза да продаватъ вината си, или часть отъ тѣхъ, подѣ формата на винена ракия. Така напр. голѣма часть отъ миналогодишнитѣ вина, особено въ С. Бъл-гария, сж твърдѣ слаби на спиртъ. И понеже такива вина, изобщо, сж изложени на лесни и бързи поврѣждания и главно при наличността на българското винарствоване; понеже много такива вина и прѣзъ миналитѣ години сж ставали жертва, особено прѣзъ лѣтото, а и отъ горѣцитиранитѣ си-гурно е че ще има да се поврѣдятъ, — ето случая, въ който притежателитѣ на подобни вина може не, но трѣбва да ги прѣ-върнатъ въ винена ракия. По този поводъ ние даже мислимъ, че лозаритѣ и винаритѣ иматъ много причини и сериозни мотиви — отъ културно и здравословно естество, да изискатъ извѣстни улеснения и насърдения за производството на по-вече винена ракия отъ една страна, а отъ друга — за вжтрѣшна човѣшка употрѣба да не се позволява фабричния спиртъ — отъ царевича, картофи и др. зърнени и подобни материяли; защото по-рано имахме случай и посочихме погуб-ното влияние, върху човѣшкия организъмъ, на спирта добитъ отъ послѣднитѣ материяли (в. статията ни: „алкохолизмътъ и употрѣбяването на виното“).

В. П. МАРИНОВЪ.

Закържевяването на главинитѣ при американскитѣ лозя.

(Roncet, Caurt—noué; Mal néro, gommeuse bacillaire, gélévure).

(Продължение отъ кн. II.)

Berard, който е изучавалъ тази болестъ въ Сицилия, още въ зачатото при появяването ѝ, трърни че тя е съществувала въ самитѣ разсадници за американски лози по подложкитѣ и заключава, че съ тѣхъ е прѣнесена изъ лозята, на което мнѣние е билъ и Paulsen, директоръ на държавнитѣ разсадници въ Сицилия; той прѣдполага, че болестъта има дълъгъ инкубационенъ периодъ, за това заболяването се явява, често пжти, дълго врѣме слѣдъ посаждането на лозето.

Всички, изобщо, изслѣдвания и наблюдения върху тази ненормалностъ при американскитѣ лозя отъ разни учени и автори, не сж довели до никакви положителни резултати върху причинитѣ, които я прѣдизвикватъ. Макаръ, сравнително пространството на лозята, да не се срѣща въ голѣмъ размѣръ и да не прави нѣкои особни врѣди, но тази неизвѣстностъ за нейното естество и нейното прѣзхождение доста тревожи лозаритѣ и създава едно тежко настроение.

Въ България въпросното отслабване на главини по американскитѣ лозя се забѣлѣзва още отъ началото на възобновлението. Ние го наблюдаваме вече отъ 18 години въ Ловечъ и може да се каже че почти всѣка година го има, кога повече, кога по малко, било на отдѣлни главини, било огнища. Лозаритѣ го много добрѣ познаватъ, но сж свикнали съ тѣзи главини като „калпачета“, които нѣкой пжтъ се поправятъ, а често пжти пропадатъ. До колкото сме забѣлѣжили нито почвата, нито сорта, нито начинътъ на отглеждането указватъ влияние въ случая. Главинитѣ винаги си оставатъ зелени, освѣнъ въ варовититѣ почви, когато едновременно и жълтѣятъ. Въ маточницитѣ никога не сме го констатирани.

Въ голѣмъ и застрашителенъ размѣръ ослабването у насъ се забѣлѣжи прѣзь пролѣтътъ и лѣтото на 1918 год., която слѣдваше слѣдъ едно сухо лѣто и една съвсѣмъ бездъждна есенъ и безснѣжна зима, сжщо както е било въ Сицилия. Вънъ отъ общото намаление на вегетацията на лозята,

което личеше на всѣкждѣ усилено и отъ голѣмата суша прѣзъ лѣтото на 1918 година, констатира се въ много лозя закържевени отдѣлни главини и цѣли огнища отъ такива низки, слаби, немощни главини, съ кѣси лѣтораста, нѣкои почти на пропадане. За щастие, на слѣдующата година, когато атмосфернитѣ условия се подобриха, положението се свършено измѣни. Прѣзъ течение на лѣтото на 1919 г. общата слабостъ изчезна, лозята си добиха нормалната разстителностъ, но „огнищата“ или „харманитѣ“ отъ закържавѣли главини, както и единичнитѣ, си останаха въ много лозя и сега още се забѣлѣзватъ, а нѣкои сж и пропаднали.

За да се види дали това състояние на лозята прѣзъ 1919 год. бѣ такова и по другитѣ лозарски райони у насъ, ние писахме до Министерството да изиска свѣдѣния отъ своитѣ органи и едноврѣменно се отнесохме до тридесетина души агрономи и специалисти, въ България и Моравско, да ни съобщатъ за своитѣ впечатления, като прѣглеждатъ лозята и да се слѣди какъ ще се отрази то за въ бждаще. За жалостъ, освѣнъ 2—3 души, другитѣ не благоволиха да ни отговорятъ или поне да съобщатъ въ специалния печатъ. Такива явления изъ живота на американскитѣ лозя у насъ трѣбва да се слѣдятъ и наблюдаватъ, да се изучаватъ тѣхнитѣ причини и да се види какво влияние ще укажатъ тѣ въ бждаще върху развитието и състоянието на лозята.

При всичко че закържевяването или изобщо отслабването, което се забѣлѣзва у насъ (специално въ Ловечъ, гдѣто го наблюдаваме), не е отъ естество да застрашава бждецето на американскитѣ лозя и да прѣдставлява за тѣхъ нѣкоя опасностъ, причинява обаче прорѣдяване и намаляване на реколтата, защото заболѣлитѣ главини трѣбва да се махнатъ, или сами пропадатъ, а попълването, изобщо, става трудно; за това нужно е да се наблюдава и изучи при какви условия: подложка, присадникъ, почва и пр., то се явява и не може ли да се прѣдврати, още повече че едно сигурно сръдство противъ него нѣма. Разбира се доброто отглеждане на лозето, особно изобилно наторяване на отслабналитѣ главини, не може да не укаже благотворно влияние: нѣкои лозари практикуватъ зариването на главинитѣ още отъ зачало, щомъ забѣлѣжатъ че сж спрѣли. Често пкти много главини, слѣдъ като линѣятъ извѣстно врѣме, се поправятъ и дохаждатъ въ нормално положение.

ИВ. РАЗСУКАНОВЪ.

Начина за прѣдпазване отъ пероноспората.

Борбата противъ пероноспората започва още въ първитѣ дни на появяването ѝ въ Европа. Първитѣ сръдства, обаче, не сж били ефикасни тъй като нищо положително не се е знаело върху живота на тоя паразитъ. Прѣзъ 1885 год. Millardet, благодарение на своята наблюдателность и опити, откри най-сигурното сръдство противъ пероноспората, което и до сега не е надминато — бордолезовия разтворъ. Първия бордолезовъ разтворъ (разтвора на Мийарде) е прѣдставлявалъ отъ себе си една гжста каша отъ вода, синь камъкъ и варь, въпрѣки че тоя е знаелъ голѣмата чувствителность на криптогамитѣ спрѣмо синия камъкъ. Днесъ, обаче, подъ думата бордолезовъ разтворъ се разбира различно приготвени течности отъ горнитѣ съединения.

Какво трѣбва да бжде количественото отношение на водата, синия камъкъ и варьта за да имаме сигурно и износно сръдство противъ пероноспората? Този въпросъ ме накара да напиша настоящата статия за да освѣтля читателитѣ на списанието „Лозарски Прѣгледъ“ съ какъвъ разтворъ тѣ трѣбва да прѣскаатъ лозята си за да ги запазятъ отъ пероноспората. У насъ правило е, безъ да почива на нѣкои точни изслѣдвания, да се прѣпоръчва и практикува прѣскаанията съ 1-5 — 2 па даже 3 и повече процентовъ бордолезовъ разтворъ. Така напримѣръ въ Пазарджишко, па и на много мѣста въ България, много отъ лозаритѣ прѣдпочитатъ по-гжститѣ разтвори и вѣрватъ, че, по такъвъ начинъ напрѣскано лозето имъ, по сигурно ще се запази отъ маната.

Отъ дългитѣ изслѣдвания на западъ относително дѣйствието на синия камъкъ върху гжбнитѣ болести, а главно върху споритѣ на пероноспората, се вижда че достатъчно е едно колочество отъ 0.0001 гр. синь камъкъ въ 1000 части вода. Като имаме прѣдвидъ горното и сравнителнитѣ опити правени въ Италия отъ професоръ Д-ръ Bertini Tomei и повторени въ други държави се вижда, че най-подходящъ е единъ процентовъ разтворъ отъ синь камъкъ и варь.

Безъ да се спираме по на дълго върху въпроса, при-
веждаме опититѣ и резултатитѣ получени отъ поменатия
авторъ. Тия опити сж извършени, нѣколко години на редъ,
въ три различни голѣми частни лозя въ сѣверна Италия.
Цѣльта на поменатия ученъ е била да докаже нуждната кон-
центрация на бордолезовия разтворъ и второ да сравни фор-
мулата на професоръ Menozzi, която въ послѣдно врѣме е
горещо прѣпоръчвана на лозаритѣ въ Италия и се състои
въ слѣдното.

Вода	100	литри
Синъ камъкъ	0.5	кгр.
Зеленъ камъкъ (жѣлезенъ сулфатъ)	0.5	„
Негасена варь	1	„

Опита е извършенъ по слѣдния начинъ:

Всѣко отъ горнитѣ лозя е раздѣлено на парцели, които
да се повтарятъ нѣколко пѣти; едни отъ тѣхъ той оставилъ
непрѣскани, други прѣскалъ съ бордолезовъ разтворъ 0.5⁰/₁₀₀
други съ 1⁰/₁₀₀ бордолезовъ разтворъ и най-сетнѣ съ разтвора
на професоръ Menozzi. Прѣсканията повтаря всѣкога, когато
врѣмето и лозето сж го налагали. Отъ наблюденията, които
има на рѣка, вади слѣднитѣ заключения:

1) Непрѣсканнтѣ лозя въ скоро врѣме сж си изгубили
листата, понеже сж били силно заразени отъ пероноспората.

2) Разтвора приготвенъ по формулата на професоръ
Menozzi защитилъ доста добрѣ лозята отъ пероноспората, но
не така добрѣ, както разтвора приготвенъ отъ 0.5⁰/₁₀₀ синъ
камъкъ и равно количество негасена варь.

3) Резултатитѣ отъ 1⁰/₁₀₀ разтворъ се схождатъ напълно
съ тия отъ 1.5⁰/₁₀₀ бордолезовъ разтворъ.

И така трѣбва да заключимъ, казва автора, съвѣтвайки
лозаритѣ да практикуватъ прѣсканията съ 0.5⁰/₁₀₀ бордолезовъ
разтворъ, че това заключение не е ново за Италия, тъй като
професоръ Caruso отъ Пизенския университетъ и професоритѣ
Passerini, Valentini, Sannino, Cuboni и др. сж изпитали тия
количества съ сжщия резултатъ още прѣвъ 1905 и 1906 год.
и че това е една техническа и икономическа дѣйствителностъ.

Като имаме прѣдъ видъ че 0.5⁰/₁₀₀ бордолезовъ разтворъ
по-лесно се измива отъ дѣжда, както и разтвора на Menozzi
и второ че съ напрѣдването на вегетацията се увеличаватъ

работитѣ на полето и редъ още обстоятелства, остава на лозаритѣ да прѣдпочитатъ половинъ, или единъ процентовъ разтворъ. Вѣрно е, че половинъ процентовия разтворъ е сигорно срѣдство да прѣдотврати или спре по нататѣшното развитие на появилата се вече пероноспора, но, ако вали веднага слѣдъ напрѣскването на лозята, ще бждатъ въ по-добри условия тия напрѣскани съ 1⁰/₀ разтворъ.

У насъ, кждѣто по голѣмата частъ отъ нужното ни количество синъ камъкъ се внася отъ чужбина, при днешнитѣ високи цѣни, не ще бжде отъ малко значение спестяването, което би се направило, ако се икономисаше поне половината отъ стойността на внесения синъ камъкъ.

ИВ. ХР. НАЙДЕНОВЪ.

Пчелата врѣдна ли е въ лозето?

Съ настѣпването на пролѣтъта и лѣтото, въ лозето започватъ да се явяватъ разни насѣкоми, едни отъ други поврѣдни, било за листата, цвѣта, или за самото грозде. Въ числото на тия обитатели на лозето много лозари броятъ и пчелитѣ, които обитаватъ лозето прѣзъ всичкото врѣме на цвѣтенето и зрѣнето на гроздето му за да събиратъ прашецъ и сладкъ сокъ. Въ дѣйствителность, обаче, това е едно криво мнѣние, защото, както въ едина, тѣй и въ другия случай, пчелата е само полезна и затова въ по-напрѣдналитѣ, на западъ, страни ще срѣщните много често, изъ лозята, по стотици кошари пчели. Да видимъ въ какво се заключава ползата отъ пчелитѣ.

При цвѣтенето на лозето, пчелитѣ спомагатъ за полесното опрашване (оплодяване) на цвѣтоветѣ, и това е една доста голѣма тѣхна заслуга, особено за ония сортове грозде, които, по естество, се оплодяватъ мжно и самички даватъ много рѣдки гроздове, или, както казватъ лозаритѣ, се изрѣсвятъ. Една пчела, прѣзъ течение на единъ благоприятенъ день, обхожда хиляди цвѣтенца тѣй че доста лесно можемъ си прѣдстави колко цвѣтчета се посѣщаватъ и опрашватъ отъ всички пчелички, които се нахождатъ въ лозето, или околността на му.

Всичката врѣда на пчелата се отдава на туй, че проядала здравитѣ зърна на гроздето. Който, обаче, е наблюдавалъ по-дълго и по-добрѣ познава смукателнитѣ органи на пчелата, знае много добрѣ, че тя никога не наяда здравитѣ зърна, а търси само готови поврѣдени — напукани отъ дъждоветѣ, наѣдени отъ оситѣ, птичетата и пр. Отъ поврѣденитѣ зърна и безъ това не може да се получи нищо, тъй като тѣ изтичатъ и загниватъ, като съ това заразяватъ и близкитѣ до тѣхъ зърна. Тѣй щото пчелитѣ освѣнѣ че уползотворяватъ сока отъ поврѣденитѣ зърна, но и прѣдпазватъ здравитѣ отъ загниване.

Единъ европейски пчеларъ доста убедително доказва, че пчелата не врѣди на лозето ни най-малко. Между другото, той пише слѣдното:

Доста е разпространено кривото мнѣние, че пчелитѣ врѣдятъ на гроздето съ наядането на здравитѣ зърна. Но че това не е тъй, можемъ се увѣри съ опитъ: за тази цѣль нека разрѣжимъ нѣколко здрави и добрѣ озрѣли зърна отъ грозде и да ги поставимъ въ кошера, или по-добрѣ прѣдъ самитѣ входи на кошера. На скоро слѣдъ това пчелитѣ ще се набератъ около зърната, ще ги поопитатъ и напуснатъ тъй като сокътъ имъ се не харесва, като недостатъчно сладъкъ. Ако, обаче, поставенитѣ разрѣзани зърна постоятъ на слънцето нѣколко часа, прѣзъ което врѣме се испарява значителна часть отъ водата имъ и останалиятъ сокъ става по-сладъкъ, то пчелитѣ наново започватъ да се трупатъ и смучатъ сокъ до като оставятъ само кожицитѣ и сѣменцата. Отъ туй може да се заключи, че пчелитѣ не употрѣбаватъ прѣсенъ гроздовъ сокъ, та даже и да иматъ органи за разкъсване кожата на зърната, не биха сторили това.

Отъ всичко до тукъ изложено се вижда, че пчелитѣ сж много полезни за лозето. Внѣ отъ всичко туй, ако лозарътъ се занимава и съ пчеларство, ще искара и отъ него доходи, съ които може да покрие една голѣма часть отъ разноскитѣ по обработването на самото лозе.

с. Змѣево [Ст.-Загорско].

Крумъ и Маврудъ.

Дѣцата още въ III отдѣление учатъ за стария войнственъ български царь Крума. Между неговитѣ закони тѣмъ спира вниманието заповѣдта — да се изкоренятъ всичкитѣ лозя. Историята казва, че Аваритѣ—плѣнници, дали тази идея на побѣдителя—Крума, но ние трѣбва да допускаме, че се си е имало много българи да се опиватъ. И днесъ, кждѣто има хора да пиятъ повече отколкото е нужно, ученицитѣ се навеждатъ на Крумовата мисль по отношение на лозята. Ако пъкъ послушае Лютеровитѣ послѣдователи-протестантитѣ, лозя не би трѣбвало да има повече отколкото за грозде.

Медецината е казала своята дума по отношение употребата на лозовитѣ продукти, та ние нѣма какво да прибавяме. Разбира се, че всѣко нѣщо, употребено извънмѣрно, е крайно врѣдно, а най-вече това може да се каже за алкохола. Пъкъ за изнорениятъ отъ физически трудъ работникъ нѣма по-голѣмо удоволствие вечерь освѣнъ да си срѣбне 100 драма чисто винце, или чашка натурална ракийка. ?

Цѣльта на настоящитѣ ми редовце е да изнеса поводѣтъ, който е накаралъ Крума да отмѣни заповѣдта си и позволи засаждане наново лозята. Четохъ, прѣди години, „Историята на старо-българското право“ отъ С. Бобчевъ. Тамъ срѣщамъ, въ дребенъ шрифтъ, слѣдния анекдотъ:

Като издалъ заповѣдта Крумъ, всички се покорили и унищожили лозята. Нова реколта вино нѣмало. Добрѣ, но мжно се раздѣля човѣкъ отъ онова ароматично вещество, което въ християнскитѣ обряди е избрано за онази течность въ човѣшкото тѣло, отъ която зависи негова животъ. Мнозина отъ народа се е опиталъ да си скрие вино отъ старата реколта, както наши земледѣлци ровиха храната прѣди година. Една жена въ гр. Прѣславъ, столицата на Крума, сжщо тѣй си заровила въ единъ голѣмъ прѣстенъ гюмъ вино и го пазела. Дохажда си синъ ѝ отъ печалба: билъ въ Цариградъ. Майката била извънъ себе си отъ радость. Па и коя майка не би се радвала на своята рожба? Сготвила жената всѣкакви ястета, безъ друго и точено имало, да нагости обичния си синъ. Сложила вечерята жената, седналъ

синътъ, почналъ да се храни и разказва на майка си за своя животъ въ шумния градъ. Ялъ човѣкътъ това ястие, ялъ онова и се нѣщо чувствувалъ да му липсова. Майката схванала това и запитала. „Ехъ“, казалъ синътъ, „майко, на това хубаво ясте да имаше и малко винце, не ми трѣбва нищо друго!“ Майката пошушнала, като че я е било страхъ да не чуе нѣкой: „има, мама, има скрито ами кой да е живъ, ако се научи царя, че си пилъ“. — Нищо, дай, моля ти се, мамо, азъ ще отговарямъ. При такова положение, майката не можла да откаже. Извадила тя онова прѣславско двѣгодишно вино, дала на сина си и да е билъ човѣкъ отнѣкъдъ само да гледа. Като сръбналъ онзи мжжъ, дощѣло му се компания. Поискалъ той да извика нѣкой отъ роднитѣ си. Добрѣ, но майката прѣдупрѣждава сина, че изъ града нощѣ ходятъ лъвове вмѣсто стража. Не може и не може, човѣкътъ добилъ настроение и отъ лъвове не го е страхъ. Излѣзълъ човѣкътъ на улицата и лъвътъ всрѣща му. Почва се борба. Човѣкътъ побѣждава и простира лъва мъртавъ. Изкарва си голяя човѣкътъ и нощъта минава.

Съмва се. Като гръмъ се разнася вѣстъта въ царскитѣ палати, че единъ отъ лъвоветѣ одушенъ. Нашиятъ герой самъ отива при Крума и разказва цѣлата случка безъ да скрие нѣщо. Желѣзната дѣсница на страшния царъ се слага леко върху геройскитѣ плѣщи на сина. Мрачното Крумово лице свѣтна отъ радостъ.

— Лозята ще се възобновятъ на ново, казва рѣшително Крумъ, а Вие ставате отъ днесъ главенъ началникъ на всичкитѣ лозови продукти!

И тѣй Маврудъ — синътъ на щастливата майка, станалъ главенъ акцизенъ началникъ на Крума и причината да се засаждатъ въ България наново лозя. И за отплата къмъ този герой лозаритѣ не намиратъ за нужно даже едно дружество да кръстятъ на негово име. Азъ намирамъ, че Маврудъ стои много по високо отъ св. Трифона, който само за една зачка е спечелилъ име, та е станалъ и нашъ патроненъ празникъ.

С. Г. Студена (свищовско).

Р. Бѣлчевъ, у-ль.

ИОС. ИВ. ВАСИЛЕВЪ,

пом. началникъ при министерството
на земледѣлието и държ. имоти.

По запазването на лозовитѣ и овощни посаждения.

(Глава IV-та отъ Закона за лозарството и овощарството).

По поводъ статията „по Закона за лозарството и овощарството“ отъ г. Хр. Зидаровъ, печатана въ брой VI-ти на „Общински Прѣгледъ“, дълга да дамъ извѣстни пояснения както по въпроса за обезщетяване вкоренилицата, така и по прилагане на членове 31, 35, 36 и 37 отъ закона за лозарството и овощарството.

До колкото на менъ е извѣстно, за Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ Имоти не е сществуваъл никога споръ по отношение обезщетяването и покровителствуването отъ закона на засаденитѣ въ вкоренилицата лози. Такъвъ споръ не може и да сществува, защото самия законъ въ това отношение е доста пълень, макаръ и не категоричень. Какво становище има по този въпросъ Министерството на вжтрѣшнитѣ работи и народното здраве на менъ е сщщо така неизвѣстно, но това министерство не е компетентно да разрѣшава тѣзи въпроси, затова и неговитѣ нареждания по този въпросъ не могатъ да бждатъ меродавни.

Г-нъ Зидаровъ съ разсжденията, които дава въ статията си, иде да подкрѣпи мнѣнието по този въпросъ на Министерството на вжтрѣшнитѣ работи и народното здраве, като за изходна точка на тия разсждения взема текста на чл. 31 отъ Закона за лозарството и овощарството, който текстуално гласи: „всѣки лозаръ или овощаръ, който желае да се ползува отъ облагитѣ на настоящия законъ, слѣдъ засаждане на лозе, маточникъ или овощна градина, е длъженъ да ги регистрира въ надлежното общинско управление“.

При това ясно постановление ни този членъ не може никакъвъ споръ да става по отношение регистрирането на вкоренилицата, а слѣдователно и ползуването отъ облагитѣ, които дава закона. А ако г. Зидаровъ вадитъ отъ него свършено противно заключение по въпроса за покрквителството на „суровитѣ материяли“, то това по всѣка вѣроятность се

дължи на неправилно схващане ролята, която играятъ разсадниците (овощни и лозови) за въздигането на лозарството и овощарството въ страната. Прдизводството на лозовъ материялъ заключва въ себе си производството на гладки пръчки отъ дивата американска лоза, на укоренени пръчки и на укоренени и присадени пръчки отъ сжщата лоза, а всички тия манипулации, които прѣтърпѣва американската пръчка, ставатъ въ така нареченитѣ маточници и вкоренилища.

Новата лозарска техника не допуска засаждането на гладката американска пръчка направо на постоянно мѣсто, затова, за да си направимъ лозе, необходимо е тази пръчка да се произведе, да се присади и укорени и слѣдъ това да се засади на постоянно мѣсто. Маточникътъ или вкоренилището могатъ да бждатъ наедно или раздѣлени едно отъ друго, но прѣзъ тѣхъ трѣбва да мине лозата, която ще бжде засадена въ лозето, така че, ако сжществува въпросъ за покровителството на засадената лоза въ лозето, не може да не сжществува такъвъ и за покровителството на сжщата лоза въ вкоренилището или маточника.

Слѣдователно, щомъ процитирания по горѣ текстъ на чл. 31 отъ Закона изрично упоменава, че маточницитѣ се регистриратъ, то слѣдва, че и вкоренилищата, като втори етапъ, прѣзъ който трѣбва да мине произведената гладка пръчка и като частъ отъ маточницитѣ, подлежатъ на регистриране и на ползуване отъ облагитѣ на закона.

Твърдението, че производството на суровитѣ материяли (американски гладки пръчки, укоренени, и присадени такива дивачки, присадени и неприсадени овощни дръвчета и пр.), отъ които се правятъ лозя и градини, не се покровителствуватъ отъ Закона за лозарството и овощарството, е съвършено неоснователно и погрѣшно.

Основата на развитието на нашето лозарство и овощарство се намира именно въ производството на тия материяли. Държавата харчи милиони лева за производството на тия материяли и за насърдението на това производство. Кой здравъ разумъ може да допусне, че държавата може да се дезинтересира отъ покровителството на ония материяли, отъ които зависи напълно развитието на два важни поминѣка за страната, каквито сж лозарството и овощарството? Съ закона за лозарството и овощарството държавата покровител-

ствува и насърчава, прѣди всичко, производството на суровитѣ материяли. Това покровителство е толкова по-нуждно като се знае, че съ унищожаването на единъ декаръ вкоренилище се унищожават около 16 декари лозя, а съ унищожаването на единъ декаръ овощни дръвчета, въ разсадника, се унищожаватъ 100 декари овощни градини.

Г-нъ Зидаровъ може би нѣмаше да извади такова погрѣшно заключение, ако бѣ съпоставилъ и постановленията на нѣкои други членове отъ Закона за лозарството и овощарството съ текста на чл. 31 отъ сжщия законъ и тогава щѣше да се убѣди, че закона. не е толкова неясенъ и неизчерпателенъ.

Подъ думата „облаги“, за които се говори въ чл. 31, трѣбва да се разбира покровителството, което се дава на посаденията въ глава IV и насърченията, за които се говори въ глава V-та на закона. Ползуването отъ тия облаги е въ зависимостъ отъ регистрирането, което прѣдвижда чл. 31. Ако вкоренилищата и въобще суровия материалъ не слѣдва да се регистриратъ, то защо законодателя е прѣдвидѣлъ:

1. Обезщетяване на необлагороденитѣ американски лози, които се намиратъ само въ маточницитѣ (чл. 37, буква а и б).
2. Обезщетяване лозитѣ (присадени и неприсадени) поставени въ вкоренилището (чл. 37, буква в).
3. Обезщетяване присаденитѣ и неприсадени дръвчета въ разсадницитѣ (чл. 37. буква з и и).
4. Освобождаване отъ данѣкъ на разсадницитѣ (чл. 58).
5. Насърчаване отгледването на американски лози за майки (чл. 60).

Естествено е, че, когато законодателя е прѣдвидѣлъ тѣзи облаги, той е ималъ прѣдвидъ, че текста на чл. 31 не забранява това, иначе нѣмаше защо да ги прѣдвижда.

Закона прѣдвижда обезщетяване на лозитѣ, поставени въ вкоренилището, и за да стане това обезщетяване, нужно е вкоренилището да бѣде зарегистрирано — това е толкова ясно, че не може да поражда никакъв споръ.

Вѣрно е, че регистрирането на вкоренилищата е доста мжно, но, при добра воля отъ страна на общинската власть, то не би съставило голѣмъ трудъ и то не може да бѣде прѣчка за гарантиране тѣхната цѣлостъ, като врѣмenni посадения.

Основайки се на разпоредбата на глава I-ва отъ Закона, което основание е свършено погрѣшно, г. Зидаровъ вади заключение, че законодателя е ималъ за цѣль да насърчава само производителитѣ на вино и плодове, т. е. лозаритѣ и овощаритѣ.

Вѣрно е, че крайната цѣль на държавната политика, изразена съ Законъ за лозарството и овощарството, е производството на грозде, вино и овощия, но закона по-малко насърчава прѣко засаждането на лозя и овощни градини, отколкото производството на материялъ, нуженъ за такива посадки. Отъ самия законъ може да се види, че държавата дава прѣмия по 10 ст. на главина американска лоза за майка въ продължение на 10 години, когато за засаждането на лозе не дава никаква премия; за отгледването на една овощна фиданка, въ разсадника, дава премия по 20 ст., или 600 лева на декаръ, а за едно овощно дърво, засадено на постоянно мѣсто — 50 ст., или най-много 15 лева на декаръ. А това най-ясно ни доказва, че законодателя не насърчава прѣко засаждането на лозя и градини, а насърчава прѣди всичко производството на материяли за направата имъ, за щото тѣзи материяли сж основата, върху която ще се съгради лозарството и овощарството. А щомъ това е така, то абсурдъ е да се мисли, че законодателя нѣма да покровителствува това, което насърдчава.

Ето защо, като се вземе прѣдъ видъ :

1. Че крайната цѣль на държавната политика е да се въздигне лозарството и овощарството.

2. Че за въздигане на тия важни за страната отрасли най-голѣма важность прѣдставлява производството на лозови и овощни материяли.

3. Че това производство съставлява нераздѣлна частъ отъ общата цѣль, която прѣслѣдва държавната политика.

4. Че сега дѣйствующия законъ за лозарството и овощарството насърчава, прѣди всичко, производството на такива материяли.

5. Че прокаранитѣ положения въ членове 37, 58, 59 и 60 отъ сжщия законъ даватъ покровителство и насърчаване производството на тѣзи материяли, а такива могатъ да се произведатъ само въ маточницитѣ и вкоренилищата.

6. Че щомъ такава покровителство и насърчение сжществува трѣбва да се прѣдполага, че законодателя ги е създалъ съ огледъ на прокараното положение въ чл. 31 на закона.

7. Че щомъ тѣзи облаги сж създадени за стопанитѣ, то слѣдва, че, за да се ползуватъ отъ тия облаги, тѣ трѣбва да регистриратъ посаденията си.

8. Че това регистриране е прѣдвидено и въ чл. 31 на закона.

Трѣбва да се заключи, че сега дѣйствиющия законъ покровителствува и насърчава всички лозови (върху американска подложка) и овощни посадения, съ изключение на директнитѣ сортове лози. Върху това споръ не е сжществува въ и не може да има.

По поводъ отправенитѣ питання отъ г. Зидаровъ, дължа да дамъ слѣднитѣ уяснения: постановлението на чл. 24 отъ закона се отнася само за въпроса за контролъ върху производството по отношение доброкачествеността и автентичността на материялитѣ и нѣма нищо общо съ покровителството, което се дава на тия материяли въ глава IV-та на закона.

Провѣрката на посаденитѣ лози въ вкоренилицата съвършено не е такава мжчна работа, както си я прѣдставява г. Зидаровъ. Прѣброяването обикновенно се извършва, като се намѣри срѣдното количество на засаденитѣ лози въ единъ погоненъ метъръ и се помножи на дѣйствителния брой на погоннитѣ метри, а броя на укорененитѣ и присадени лози се изчислява по сжщия начинъ, слѣдъ като се намѣри срѣдния процентъ на укоренени и прихванати лози въ единъ погоненъ метъръ.

За избѣгване, въ бъдаще, на каквито и да било спорове интересуващи, прѣди всичко, общинската власть и стопанитѣ на лозови и овощни посадения, азъ ще дамъ кратки обяснения по прилагането на чл. чл. 31, 35, 36 и 37 отъ Закона за лозарството и овощарството, постановленията на които членове уреждатъ въпроса за опазването и обезщетяването на поврѣдитѣ и унижоженията върху лозовитѣ и овощни култури.

(Слѣдва)

Н. ЕМФЕДЖИЕВЪ.

Лозовия молецъ въ гр. Кюстендилъ и неговата околностъ.

(*Cochylis Ambiguella*).

Лозовитѣ асми въ гр. Кюстендилъ сж нападнати отъ единъ много опасенъ врагъ на лозитѣ нареченъ лозовъ молецъ. Отъ разпитванията узнахъ, че този неприятель е прѣнесенъ тукъ отъ двѣ-три години, но е билъ въ ограничено състояние и затова лозаритѣ не сж обрѣщали внимание. Сега заразата е нападнала почти всички асми въ града. Тукъ-тамъ се срѣща и въ околнитѣ лозя на послѣдния. Ако още тази година не се взематъ всички мѣрки за унищожаването на този бичъ, то той може да вземе такива размѣри, щото да унищожити и да унищожаватъ напълно плодородието.

На 22. този мѣсець поканихъ лозаритѣ въ салона на кюстендилското читалище и имъ разправихъ за въпросния неприятель на лозитѣ, като имъ казахъ за врѣдата, която той на-нася на плода прѣзъ врѣме на неговитѣ размножавания прѣзъ пролѣтъта, лѣтото и есенята. Най-послѣ имъ изброихъ и срѣдствата за борба противъ него и като какви ще бждатъ послѣдствията, ако на борбата се погледне прѣзъ прѣсти.

Описание на заразата. Лозовия молецъ, въ съвършенна форма, е една малка пеперудка около 1 с. м. дълга. Отъ зимното си легло (изъ пукнатинитѣ на кората и подпоркитѣ), прѣзъ мѣсець априль, излизатъ пеперудки, които снасятъ яйца по пжпкитѣ и рѣситѣ. Отъ яйцата излизатъ гжсенички, които влизатъ въ пжпкитѣ и ги изгривзватъ отвжтрѣ. Слѣдъ това всѣка гжсеничка, на нѣколко пжпки или цвѣтока, про-яжда дрѣжкитѣ за да си образува гнѣздо. Прѣзъ това врѣме по рѣсата тукъ-тамъ се виждатъ засѣхнали топчици отъ пжпки или цвѣтока. Ако разгнемъ тѣзи топчици, ще намѣримъ гжсеничкитѣ. Послѣднитѣ въ тѣзи гнѣзда стоятъ до гдѣто станатъ 7—8 м. м., слѣдъ това се пускатъ по паяжовиденъ конецъ, скриватъ се по пукнатинитѣ на стѣблата, главинитѣ и подпоркитѣ. Тукъ се овиватъ въ кожурци и прѣзъ м. юли пакъ излизатъ пеперудки, които снасятъ яйца по наедрелитѣ зърна. Отъ тѣзи яйца въ края на м. юли и до срѣдата на м. ав-

густъ излизатъ сжщо гжсенички, които влизатъ въ зърната и ги изяждатъ отвжтрѣ. Кухитѣ зърна или изсѣхватъ, ако е сухо врѣмето, или загниватъ, ако е влажно.

Различаватъ се два вида лозови молци: обикновенъ и кръстоносенъ. Първиятъ прѣкарва двѣ размножавания, а втория и едно трето прѣзъ озрѣването на гроздето. Първия изгрива отъ едно до двѣ зърна, а втория нѣколко подъ редъ; първия напада гроздето догдѣто е зелено, а втория до пълното му озрѣване. И единия и другия прѣзъ м. септември избѣгватъ отъ плода, завиратъ се по кората и коловетѣ и въ кужурци прѣкарватъ зимата. Настжпи ли пролѣтѣта, прѣзъ м. априлъ, излизатъ пеперудки и захващатъ да дѣйствуватъ, както се каза по-горѣ.

За унищожението на лозовия молецъ трѣбва да се води борба противъ пеперудкитѣ, гжсеничкитѣ и какавидитѣ (въ кожурцитѣ). Пеперудитѣ се ловятъ съ така нареченитѣ лѣпливи вѣтрила (ламаринови лопатки намазани съ смѣсь отъ калифония и ленено масло по равни части). Съ тѣзи вѣтрила се ходи отъ лоза на лоза, чукатъ се съ сопа стѣблата и подпоркитѣ и изхврѣкналитѣ отъ тѣхъ пеперудки се прѣслѣдватъ. Слѣдъ извѣстно врѣме вѣтрилата се изстѣргватъ и ново се намазватъ съ лѣпило. Тази борба трѣбва да се води сутринъ рано, до 8—9 часа, и вечеръ прѣди заходъ на слънце до стъмнуване. На обикновения молецъ пеперудкитѣ хврѣчатъ и прѣзъ тихи и топли нощи, за това тѣ могатъ да се ловятъ и ноцно врѣме съ фенерчета поставени на лѣпливи подложки.

Гжсеницитѣ се унищожаватъ по рѣсата съ мацкане засѣхналитѣ гнѣзда съ прѣсти или пѣкъ съ напрѣскване рѣсата съ нѣкои отровни течности; отъ послѣднитѣ се прѣпоржчватъ:

Неслерова тинктура. Зима се 50 грама черъ сапунъ, размива се въ 650 грама топла вода и къмъ това се прибавя 100 грама амиловъ и 200 грама обикновенъ алкохолъ; съ тази течность, съ малки прѣскалки, се прѣска рѣсата.

Дюфурова смѣсь. Размива се 1.5 килограма черъ сапунъ въ 10 литри гореща вода и разтвора се налива въ чебуръ; слѣдъ това се прибавя 1.5 килограма далматински прахъ и 90 литри студена вода, като се бърка непрѣкъснато. Най-

послѣ размивката се прѣцѣжда и се прѣска съ лозова прѣскалка.

Лабордовѣ смоленѣ разтворѣ. Зима се 200 грама натриева основа, разтваря се въ 3 литра вода; къмъ това се прибавя 1.5 клгр. борова смола и течността се загрѣва и бърка до като се стопи смолата. Тогава се налива още три литра вода; получения разтворѣ се прѣцѣжда прѣзъ телена цѣдилка и му се прибавя 1 литъръ 22° амонякъ. Този концентриранѣ разтворѣ се смѣсва, прѣди употрѣблението, съ 100 литри вода и се прѣска.

Прѣпорѣчватъ се и други отровни течности, но сж по скжпи и въ сжщото врѣме се изисква по голѣма осторожностъ при употрѣблението имъ, понеже сж силни отрови.

За унищожаването на гжсеницитѣ отъ втората генерация, както и отъ третата, които нападатъ зеленото и зрѣло грозде, прѣпорѣчва се да се събиратъ сабенитѣ или загнитѣ зърна и да се изгарятъ, или, ако сж много, да се даватъ на свинетѣ. При събирането на зърната да се има прѣдъ видъ това, че кръстоносния молецъ е много подвиженъ и за това подъ грозда трѣбва да се държи сждъ съ вода за да не избѣгнатъ гжсеницитѣ.

За унищожението на кужурцитѣ трѣбва прѣзъ есенъта и зимата да се изтѣргва (обѣлва) старата кора на лозовитѣ стѣбла, а така сжщо и на подпоркитѣ. Послѣднитѣ трѣбва да бждатъ гладки и намазани съ варѣ. Всички отстранени части отъ лозитѣ и коловетѣ трѣбва да се изгорятъ.

И. И. ХРАНКОВЪ.

Оситѣ и тѣхното унищожаване.

Едвали има лозаръ, който да не е забѣлѣзалъ какъ лакомо оситѣ нападатъ и унищожаватъ разнитѣ плодове и специално гроздето: отъ туй послѣдното прѣдпочитатъ, разбира се, по мекокожитѣ сортове, като не се отказватъ и отъ другитѣ още повече че челюститѣ имъ сж много яки и сж способни всичко да прѣгриватъ. Ние напр. сме бивали свидѣтели, години подъ редъ, въ Евксиноградъ, Т.-Пазарджикъ и другадѣ какъ оситѣ стрѣвно нападатъ и унищожаватъ особено ранозрѣющитѣ сортове, като Мискетя, Чауша, Шас-

лата и др. Ето защо може, безъ прѣувеличаване, да се каже че оситѣ сж едни отъ най-грознитѣ неприятели и опустошители на гроздето.

Като е тѣй налага се не, ами би трѣбвало да стане задължително унищожаването имъ. За постигане пѣкъ на туй има разни способности и срѣдства, отъ които радикални и прѣпоръчителни сж слѣднитѣ: прѣди всичко трѣбва да се намѣри гнѣздото на оситѣ, а то най-често бива построено въ земята, покрай алеитѣ и пр. Слѣдъ като то бжде открито и слѣдъ смрачаването, когато всичкитѣ оси сж се прибрали, налива се $\frac{1}{2}$ —1 литъръ газъ или доброкачествено масло и се запалва; впоследствие всичкитѣ оси биватъ умъртвени — едни отъ задушване, а други направо изгарятъ. Други пѣкъ употребяватъ слѣдното: взема се малко грубъ памукъ, навасватъ го съ сѣровжглероденъ газъ и го поставятъ въ дупката, гдѣто е гнѣздото; 5—10 минути слѣдъ туй нито една оса не остава жива, понеже този газъ е лесно изпаряемъ и силно задушава.

Ако, по единъ или другъ начинъ, всѣки лозаръ би унищожилъ, напр. тази година, по едно гнѣздо, лесно всѣки би разбралъ колко милиарди оси биха били унищожени за идущата година, слѣдователно колко хиляди килограми грозде би било спасено! Въпроса е много сериозенъ и заслужава вниманието и грижитѣ на всички. И тукъ е умѣстно да се отбѣлѣже още, че оситѣ не само сж прями и грозни опустошители, но тѣ и косвено влияятъ за унищожаването на много грозде. Именно, поради нараняването на гроздата, много хиляди килограми грозде ставатъ плячка на разнитѣ плѣсени и мухали особено при влажно врѣме. При сухо пѣкъ врѣме нараненитѣ зърна почватъ да ферментиратъ, впоследствие на което се образува малко спиртъ, а този послѣ лесно се вкисва; а понеже у насъ гроздобера се върши много примитивно и не грижливо — никакво отбиране не се прави на зелено отъ зрѣло грозде, нито мухляво и вкиснато отъ здравето, слѣдва че доброкачествеността на болшинството български вина си води началото още отъ гроздобера. И това е една истина толкозъ по печална, че мнозина, божемъ, интелигентни лозари и винари я знаятъ, но, по традиция, не искатъ да съзнаятъ истинското ѣ значение за винарството ни. Дано поне въ бждаще почне да се гледа по-внимателно и по-грижливо на всички тѣзи и подобни въпроси.

Книжнина

Въ редакцията се получиха слѣднитѣ списания и книги:

1. Стопански прѣгледъ и Домакинство, мѣсечно списание за стопанство, търговия и общественъ животъ, година VIII, кн. 3. Излиза въ гр. Търново подъ редакторството на агронома г. Ал. Ст. Пенчевъ. Годишенъ абонаментъ 18 л. Списанието, дѣло на частната инициатива, съдържа разнообразенъ и интересенъ материялъ. Прѣпоръчаме го на всички занимаващи се съ земледѣлско стопанство.

2. Люцерната, нейното отгледване, запазване и използване отъ агронома г. К. Бояджиевъ. Издание на „Агрария“ отъ „популярната земледѣлска библиотека“, цѣна 1.80 лева. Въпросътъ за люцерната е отъ голѣмо стопанско значение за модерното ни земледѣлие. Книжката е написана на лесноразбираемъ езикъ и заслужава прочитане отъ всѣки земледѣлецъ.

3. Живота въ Полето № 2, отъ „популярна овощарска библиотека“ подъ редакторството на дългогодишния и добръ извѣстенъ у насъ учителъ и специалистъ по овощарството и градинарството г. Д. Гюлеметовъ, въ гр. Плѣвенъ, книгоиздателство К. Т. Мутафчиевъ, цѣна 6 л., а съ пощата 6.50 л. Книжката обема материялъ — съвѣти и упътвания, изложенъ на лекъ и разбираемъ за всѣкиго изразъ, по всички отрасли отъ земледѣлското стопанство, поради което ние я прѣпоръчаме на всички занимаващи се съ послѣдното.

4. Ябълката и нейната култура отъ сжщия авторъ, 6 л., а съ пощата 7 л. На настоятелитѣ и книжаритѣ 20% съ наложенъ платежъ. За стойността и значението на тази специална книжка е излишно да се говори, като се знае автора ѝ, който въ скоро врѣме ще издаде друга книжка за *Крушата и Културата ѝ*; тази книжка ще бжде № 4 отъ сжщата библиотека. Въобщо автора на послѣдната съ рѣдко усърдие и постоянство се е заелъ, въ сегашнитѣ крайно трудни обстоятелства за печатане и пр., да публикува постепенно културитѣ на по главнитѣ ни овощни дървета. Ето защо ние намираме, че той заслужава да бжде подпомогнатъ и насърченъ, както отъ Министерството на Земледѣлието тѣй и отъ отдѣлнитѣ овощари и любители на овощарството.

5. „Земледѣлска Практика“, кн. 4 и 5 подъ редакторството на агрономитѣ г. г. Г. С. Хлѣбаровъ и М. Стоевъ, книгоиздателство „Агрария“, ул. Вазовъ, № 1. Както прѣдиду-

щитѣ книжки отъ туй списание тѣй и сегашнитѣ съдържатъ разнобразенъ и интересенъ материялъ изложенъ на лекъ и приятенъ изразъ. Книжитѣ заслужаватъ прочитане отъ всички, които се занимаватъ съ земледѣлско стопанство.

6. **Списание на земледѣлскитѣ изпитателни Институти въ България**, год. I, кн. 4, подъ редакторството на г. Н. Пушкарровъ, пл. Солунъ № 3, София, годишенъ абонаментъ 50 л. Списанието ще излиза 6 пѣти въ годината съ по 5—6 печатни коли. Макаръ и отъ научно изпитателенъ характеръ, списанието е твърдѣ интересно и заслужава прочитане отъ всички.

7. **„Народна Метеорология“**, сбирка отъ български народни поговорки, пословици, правила и прѣдсказания за врѣмето, стѣкмилъ стария и многозаслужилъ дѣецъ г. Спасъ Вацовъ, Директоръ на Централната метеорологическа станция — София. Цѣна 70 ст. (печатана прѣзъ 1900 г.). Съставянето на книгата е струвало много трудъ и енергия на неуморимия дѣдо Вацовъ и прочитането ѝ е много интересно и увлекателно. Заслужава да бѣде прочетена отъ всѣкиго — земледѣлецъ или не.

8. **„Свѣдѣния по Земедѣлието“**, Бюлетинъ на информационното бюро издаванъ отъ Министерството на Земедѣлието и Държавнитѣ Имоти, година I, № 11, 1920 г. Както самото заглавие показва, бюлетина ще съдържа свѣдѣния изобщо по земедѣлието. Цитирания брой съдържа свѣдѣния изключително по водното дѣло — изкуственото наводняване на полскитѣ култури, прѣдотвратяване отъ опустошителни природни наводнения и пр., отъ цѣлъ свѣтъ, и то отъ голѣмъ интересъ.

Въпроси и отговори.

Въпросъ № 3. — На 8. V т. г. насадохъ лозето си съ обгородени невкоренени американски прѣчки. Моля съобщете ми трѣбва ли да чистя калуза (гѣбичката) около хаша, или, ако не чистя, за напрѣдъ ще има ли врѣда на лозето.
гр. Провадия, 3. VII. 1920. Съ почитане: С. К. Ч-овъ.

Отговоръ на въпросъ № 3. Понеже ранитѣ при обгороденото мѣсто (при хаша) не сѣ още напълно зарасли, слѣдователно спойката не е окончателна и заякнала, опасно е сега да чистите калуза (гѣбичката), защото при недостатъчно внимание,

па и неволно, може да размърдате калема, а съ подобно нѣщо окончателно би се поврѣдила лозичката. Ето защо прѣзъ този и идущия мѣсецъ августъ може, сутринъ и надвечеръ, да се отриватъ купчинкитѣ прѣстъ върху лозичкитѣ и да се чистятъ само роснитѣ коренчета — онѣзи, които израсватъ отъ присаденото мѣсто или отъ присадника; тѣ коренчета се изрѣзватъ съвършено съ остро ножче, а слѣдъ туй купчинкитѣ се възтановяватъ. Чакъ въ началото на септември послѣднитѣ се напълно откриватъ, когато може да се извърши внимателно почистване на гжбичкитѣ, при която работа ще се видятъ и лозичкитѣ съ несъвършени спойки; такива лозички сж несигурни и най-добрѣ е да бждатъ замѣнени още есенъта, прѣзъ зимата или пролѣтъта съ здрави, облагородени и вкоренени лозички; за прѣдпочитане е всѣки лозаръ да си прави лозе само съ такива лозички вмѣсто да сади облагородени невкоренени.

И. И. Х.

Свѣдѣния за лозята и други.

Лозята почти навсѣкждѣ прѣцвѣтъха. Непрѣцвѣтѣли главини има още тукъ-тамъ у нѣкои сортове. Относително плодовитостъта, тази година се забѣлѣзва слѣдното явление:

Старитѣ, неунищожени още отъ филоксерата лозя, иматъ доста изобиленъ плодъ, а сжщо така и слаборастящитѣ отъ миналата година американски главини, а всички останали иматъ силенъ ръстъ, но дадоха слаба рѣса, която пѣкъ отъ своя страна прѣцвѣтѣ не съвсѣмъ нормално.

Освѣнъ това у силнитѣ миналата година лозя се забѣлѣзва и по-голѣмъ процентъ загинали отъ измръзване лози и непокорали очи. Причинитѣ на това се отдаватъ на раннитѣ есенни студове, които завариха лозята още въ силна вегетация.

Скжпата издържка на лозята загрижва доста много лозаритѣ: надницата на копачитѣ е надъ 50 лв., на прѣскачи надъ 60—80 лева, на връзвачки 25—30 лева и пр. Синия камъкъ е 12—18 лева, сѣрния прахъ 15—20 лв., рафията 35—40 лева кгр.

А между това болеститѣ по лозята идатъ по реда си. И пероноспората и оидиума сж появени вече тукъ — тамъ и налагатъ усилено и упорито прѣскане, защото кишата създава богати условия за развитието имъ.

Прѣди двѣ седмици въ лозята подъ с. Франга падна силна градушка, която нанесе голѣми поврѣди.

Продажитѣ на вината отиватъ слабо. Впрочемъ въпроса не се касае за варненскитѣ вина. Тѣхното производство тия

години е твърдѣ оскъдно и тѣ отдавна (още въ края на зимата) сж изчерпани. При все туй въ Варна сега имаме голѣмо изобилие на вина. 5—6 сухиндолски складове се откриха вече тукъ и чакатъ клиентела. Цѣната на виното на едро, за сега, е 6—8 лева, а на ракията — 80 ст. градуса.

Варна, 21 юни 1920.

Съобщава: Е. Балтаджиевъ.

*

На 19.VI. т. г. падналия на много мѣста въ страната градъ, който е билъ придруженъ отъ грозна буря, е причинилъ страшни опустошения по всичкитѣ земледѣлчески посѣви. Специално за лозята г. Петко Д. Кършевъ ни съобщава, че въ землищата напр. на гр. Елена и селата Миндя и Златарица загубата е 100%.

гр. Елена, 21.VI. 1920.

*

Отъ падналия градъ на 19. того, 3½ ч. слѣдъ обѣдъ, поврѣдитѣ по лозята сж около 30%.

с. Павликени, 24.VI. 1920.

Съобщава: Общината.

*

Тази година лозарството въ нашия край не го бива. Бити сж слѣднитѣ лозя отъ градушка: Сухиндолъ половината лозя, Бѣла-Черкова половината, Лѣсичери, Недънъ, Иванча, Тенча, Мекишъ, Раданово, Тръмбешъ, Мерданя, Златарица, Дебелець, Дрѣново, Цѣрова Кория, Килифарево, Плаково, Бутово, Градище, Кованлъкъ и др. Загубитѣ нѣкъдѣ сж много голѣми — до 75%; най-малкитѣ сж 30%. Въ Еленско и Гор.-Орѣховско сж бити ¼ отъ селата, за които още почти свѣдѣния нѣмаме. Вино има още доста. Цѣната му бѣ спаднала на 80 лв. ведрото, но слѣдъ градушката се покачи на 150 лв.

Изобщо загубитѣ сж неизброими. Има села, кждѣто зърно не ще да взематъ.

Маната вслѣдствие силната влага, особено слѣдъ градушката, е взела застрашителенъ размѣръ.

Оидиума се е появилъ почти на всѣкъдѣ — кждѣ повече, кждѣ по-малко.

Лозаритѣ и земледѣлцитѣ сж много уплашени, защото подобна стихия не се помни и отъ най-старитѣ хора.

гр. Търново, 25.VI. 1920.

Съобщава: Кр. Станчевъ,
лозаръ при Подв. Земл. Катедра — Търново

*

На 18 и 19 т. м. е падналъ ужасно упостошителенъ градъ въ землищата на Сухиндолъ, Горско-Слиново, Върбовка и Бутово, на които лозята сж пострадали отъ 25 до 100% споредъ мѣстноститѣ.

Цѣнитѣ на вината сж 7·50—9 л., а ракиитѣ 80—85 ст. градуса.

Сухиндолъ, 25.VI. 1920.

Съобщава: Ат. Гитевъ.

*

Отъ падналата градушка по лозята ни, поврѣдата е 10—20 %. Ако лозята останатъ до край както сж сега, ще имаме отлична реколта.

с. Димча (Севлиево) 28.VI. 1920.

Съобщава: Общината.

*

Падналата на 19. того градушка закачи 58 декари отъ лозята ни съ поврѣда 60 % и около 370 декари съ загуба 10 %.

с. Бѣла-Черква (Търновско), 28.VI. 1920.

Съобщава: Общината.

*

Лозята въ този край обѣщаваха хубаво плодородие, ако влагата — слѣдствие отъ проливнитѣ дъждове, не ни бѣше довела пероноспората, която въ голѣмъ размѣръ нападна лозята въ низинитѣ особено късно-рѣзанитѣ чиято рѣса болестъта завари, въ нѣкои маврудови парцели, въ пълно цвѣтене. Нейната поява се забѣлѣза въ началото на м. юни. Рано прѣсканитѣ съ бардолезовия разтворъ можаха да се запаятъ, а много отъ добритѣ хубави стари лозя на селата Куکلень и Караачъ сж силно поврѣдени, а има и такива съ съвсѣмъ оголени прѣчки. Второто прѣскане започна отъ 15 юни и е на привършване. Работнитѣ рѣцѣ се трудно намиратъ и цѣнятъ много скъпо. Едва ли има градъ въ царството съ тѣй скъпи надници: за копачи отъ 60—70 лв. — прѣскачи до 100 лв. Причината се крие въ съревнователното наддаване отъ страна на лозари и тютюнопроизводители. Послѣдната култура отнема значително работни сили. Цѣната на виното е въ покачване и достигна, обикновеното — 12 лв. лит.

гр. Станимака, 28.VI 1920.

Ив. Т-въ

*

Лозята въ градъ Анхиало отиватъ добрѣ. За сега сж запазени отъ всички болести. Отъ 25.VI. се почна III-то прѣскане. Голѣма нужда се чувствува отъ синъ камъкъ и тюркюртъ (сѣра). Синия камъкъ отъ 14 лв. сега се продава по 26 лв., а сѣрата отъ 8—24 лв. Надницата е, срѣдно, 50 лв. Цѣната на виното се застоя на 8 лв. литѣра.

гр. Анхиало, 1.VII. 1920.

Съобщава: Хр. п. Цвѣтковъ.

*

Лозята сж напълно прѣцвѣтѣли, даже иматъ ягориди по-голѣма отъ грахъ. Пероноспората на послѣдъкъ причини голѣми пакости. Почти нѣма лозя, които да не сж пострадали отъ нея — едни въ по-голѣмъ размѣръ, други въ по-малъкъ.

Общо взето, реколтата въ плѣвенско е намалена съ около 30% вслѣдствие пероноспорната зараза.

Тука прѣскаатъ сега трети пжтъ.

Маточниците вървятъ буйно. По листата на дивачките се забѣлѣзва сжщо така пероноспора, особено на франко-американскитѣ хибриди.

Укоренилищата вървятъ добрѣ.

Синь камъкъ не се намира никждѣ или, ако има нѣкждѣ, продава се на високи цѣни. Тази липса на синь камъкъ ще причини голѣми загуби на лозаритѣ, тѣй като гроздето е още чувствително на маната.

гр. Плѣвень, 2. VII. 1920.

Н. Недѣлчевъ.

*

Господинъ Редакторе,

Изпращамъ Ви съобщението си за състоянието на лозята прѣзъ изтеклия мѣсець. Въ него се вижда колко загуби сж си нанесли съселянитѣ ми, защото искатъ да лозарствуватъ, но съ стари и отживѣли врѣмето си методи на работене, като отбѣгватъ здружаване и слѣдене на лозарската наука и практика. Дано загубитѣ ги научатъ кждѣ сж истинскитѣ имъ интереси, та да не блуждаятъ и мислятъ, че, безъ сплотеност и знание, може модерно да се лозарствува.

с. Махалата (плѣвенско), 5. VII. 1920 г.

Съ поздравъ

Б. К. Орѣшаровъ.

*

Желателно е горното писамце на г. Балю К. Орѣшаровъ да бжде прочетено не само отъ пострадалитѣ му съселяни, но и отъ всички други лозари, които се намиратъ въ сжщото положение.

Редакцията.

*

Пероноспората тукъ се появи, въ широкъ размѣръ, и унищожи реколтата на повече отъ 200 декари американски лозя: листата постоянно прѣгоряватъ и ягуридата окапва. Само нѣколко лозари запазиха лозята си, а тѣ сж нѣколко десетки декари. Като обиколехъ повечето отъ заразенитѣ лозя и разпитвахъ стопачитѣ имъ кога сж направили първото прѣскане, убедихъ се, че пострадалитѣ лозари сж усвоили една гибелна за тѣхнитѣ интереси практика: да прѣскаатъ първи пжтъ, когато лѣтораститѣ сж искарали повече отъ метъръ и прѣцвѣтвяването на лозитѣ свършено съ цѣль, види се, за икономия на трудъ и синь камъкъ — да мине съ едно или двѣ прѣсканета най-много. Такова лозарствуване, особено при влажни години, е безсмислено, защото лозаритѣ, като не познаватъ развитието на единъ отъ най-страшнитѣ неприятели

на лозята — пероноспората, прѣскатъ когато зимнитѣ спори вече сж нападнали листата, петната сж се появили и разнесли нова зараза.

Ето защо на такива лозари трѣбва здружаване съ поинтелигентнитѣ такива и прочитане на лозарски списания и книжки: но скжпия дваждъ го боли.

Има посадени лозя съ отело и др. хибриди, които, като по устойчиви на пероноспората, ще насърчатъ саденето на още такива, което не е въ интересъ на лозаритѣ, защото ще се забавятъ съ посаждането на облагородени американски лози, — истинския пжтъ по който ще се възобновяватъ старитѣ лозя. Синь камъкъ липсва и въ Плѣвенъ, и въ селото ни, а е потрѣбенъ поне за още едно прѣскане на запазенитѣ лозя, особено за ягуридата. Рафия има достатъчно.

с. Махалата (плѣвенско) 5. VII 1920.

Съобщава: Балю К. Орѣшаровъ.

*

Лозята изобщо сж добри, рѣсени сж 3—4 пжти, гроздето бързо наедрява и появилата се нарѣдка по него пероноспора, слѣдъ засушването на врѣмето, се ограничи.

Укоренилищата и маточницитѣ отиватъ много добрѣ, особено послѣднитѣ иматъ 3 до 5 м. лѣтораста.

Цѣни: вино и ракия на едро се привършиха, а на дребно се продаватъ литъръ вино 12 л., ракия 30—40 л. и има тенденция на повишение. Синь камъкъ 25—30 л. килограма, новече се не намира, рафия 25 л., лико 12 лева. Работници 20 л. надница.

С. Блѣсничево, (луковитско). 5. VII. 1920 год.

Кореспондентъ: П. Миховский.

*

Прѣзъ миналия мѣсецъ юни пероноспората, вслѣдствие на крайно благоприятнитѣ за развитието ѝ условия — всѣкидневни валежи и силна топлина, нападна навсѣкждѣ изъ околията на лозята и поврѣди изобилната ни реколта.

Така има лозя напълно унищожени — реколта и листа, макаръ и прѣскани; срѣдната загуба на реколтата се движи, изобщо, отъ 40 до 60%. Разнитѣ характерни прояви на балсарата тази година накараха многото наивни лозари да мислятъ, че лозята имъ сж нападнати отъ разни болести — така характерния бѣлъ прахъ по чепкитѣ и зрѣнцата, прѣди и слѣдъ цвѣтенето имъ, или *rot gris* бѣ взетъ отъ едни за бѣло гниене, а отъ други за оидиумъ, поради което позаможнитѣ и грижливи лозари прѣснаха сума пари и трудъ да прѣскатъ лозята си съ сѣренъ прахъ и калиевъ перманганатъ и др. безъ да се забѣлжватъ нѣкакви реални резултати.

Освѣнъ балсарата, въ пазарджиско се забѣлѣзватъ и слѣднитѣ още болести: *антракноза* особено по мавруда и оидиума по лозята засадени въ нѣкои низки и влажни мѣста и то най-много по асмалѣцитѣ и десертнитѣ грозда. Да не забравимъ и листната краста — *érinose* (*Phytoptis vitis*), която се появи, тази година, въ доста увеличенъ размѣръ.

Интересно е да се забѣлѣжи, че отъ двата прѣобладаващи сорта лози — памидъ и моврудъ въ Пазарджикъ — особено втория — *мавруда*, се показва извънредно нѣженъ и неустойчивъ спрямо филоксерата и всички криптогамически болести и изрѣсването. —

Вслѣдствие компроментираната бждаща реколта, винаритѣ добиха куражъ и се въздържатъ да продаватъ вината си по долу отъ 10 лева литъра, а ракията си остава 65—75 стот. градуса. Напослѣдъкъ синия камъкъ съвсѣмъ липса отъ пазаря и Б. З. Б. и много лозя останаха ненапрѣскани. Сѣра има въ изобилие, цѣната ѝ е 15—20 лв. кгр., а перманганата 160 до 200 лв. кгр. Повечето засадени нови (нашенски) и американски лозя вървятъ буйно, но манѣта имъ изгорѣ листата.

гр. Т. Пазарджикъ, 5. VII 20.

Съобщава: К. Н. Х-чъ.

*

Отъ послѣднитѣ дъждове пероноспората тѣй силно се разпространи, че компрометира реколтата на ненапрѣсканитѣ добръ и на врѣме лозя, особено на тия въ низкитѣ мѣста. Въ много лозя се появи и болестъта „оидиумъ“, най-напрѣдъ по сорта „захарико“. Отъ толкозъ много разпространенитѣ сортове грозда указа се, че най-устойчивия на пероноспората е „памидъ“.

Всички лозари сж зачудени какъ ще запазятъ лозята си отъ пероноспората, когато нѣма никждѣ синъ камъкъ. Нѣкои даватъ и по 40—50 лв. за килограмъ — но не могатъ да намѣрятъ, макаръ и въ града ни да има фабрика за синъ камъкъ. Общо е възмущението, за дѣто земледѣлската банка тази година остави лозаритѣ безъ синъ камъкъ въ най-критическото врѣме, безъ да ги прѣдупрѣди за това.

Цѣната на виното, която бѣ спаднала до 6.50 л. литъра на едро, сега е около 8—9 лв. Това се длѣжи на лошата реколта. Мжжкитѣ надници сж 50—60 лв., а женскитѣ 30—40 лева за копане и 20—25 за вързване.

гр. Ст.-Загора, 6.VII. 1920.

К. Стефановъ.

*

Пероноспората се появи слѣдъ 15 юни, когато прѣстанаха проливнитѣ дъждове, и отъ 20 юни до сега се развива усилено, като нападна и гроздето, което 60—70% бѣ унищожено, и, ако продължава да се развива, цѣлата реколта ще бжде унищожена. Синъ камъкъ не се намира никакъ. Тукъ-тамъ се намира контрабанда по цѣна 30—35 лв.

Лозята се прѣскаха 4—5 пжти съ бордолезовъ разтворъ и 1—2 пжти съ сѣра противъ оидиума, който прѣзъ дъждоветѣ се яви, а съ настѣпването на сушата се прѣкрати. Нѣкои лозари прѣскаха и съ калиевъ перманганатъ.

Виното почти се изнесе, остана само въ едритѣ производители, които сж го подготвили по-добрѣ и очакватъ по-добри цѣни. Цѣната му е 7—8 лв. литѣра. Ракията се привърши. Цѣна достигна до 85—90 ст. градуса.

Състоянието на маточниците е добро, растежа имъ отива много добрѣ вслѣдствие дъждоветѣ и отъ постоянната горещина се очаква да озрѣе добрѣ. По количество и качество има изгледи да бжде по-добрѣ отъ миналата година.

Прѣзъ тая пролѣтъ се насадиха почти всички садове съ стратифицирани лози, но резултата имъ е лошъ, вслѣдствие ненаврѣмненитѣ дъждове.

Вкорененитѣ лози за сега сж добрѣ, и се очаква добъръ процентъ.

гр. Лѣсковецъ, 7. VII, 1920.

В. Калянджиевъ.

НЕКРОЛОГЪ

† **Гани Диневъ.** На 22 май е почналъ въ Видинъ Гани Диневъ, единъ отъ старитѣ наши дѣятели по лозарството и земледѣлието, заслугитѣ на когото считаме за дългъ да припомнимъ сега по случай смъртъта му. Родомъ отъ извѣстното село Брѣстовица (пловдивско), той свърши прѣзъ 1888 година Садовското земледѣлско училище, въ което остана за нѣколко врѣме помощникъ винарь въ училищната изба. Слѣдъ това бива назначенъ пжтующъ земледѣлски учителъ въ вратчански окржгъ. Въ зачалото на 1894 год. се прѣмѣства за чиновникъ по филлоксерната зараза въ видински окржгъ, а по късно за инспекторъ по лозарството въ сжщото мѣсто, и на него падна тежката задача да въведе за пръвъ пжтъ американската лоза у насъ. Отличнитѣ американски лозя, които красятъ видинскитѣ бърда и на които той се е радвалъ въ послѣднитѣ дни на живота си, сж негово дѣло. Той вложи всичката си енергия и всичката си амбиция по устройството и наредбата на видинския и гурковския Държавни разсадници, като откри при видинския двѣ годишенъ курсъ, отъ който излѣзоха първитѣ интелигентни работници по американскитѣ лози и новото лозарство. Прѣзъ 1902 год. той бѣ прѣмѣстенъ въ ловчанския разсадникъ, когото въ късо врѣме разшири и уреди, но, низки клѣвети и интриги, за жалость много лесно възприети отъ Министерството, го заставиха прѣзъ 1908 година да напусне държав-

ната служба и се прѣсели въ Пловдивъ, гдѣто се прѣдаде на частна работа по лозарството и винарството. Вижда се, обаче, че не му е „провървѣло“ въ частната работа, както се е оплаквалъ прѣдъ приятели и не е ималъ успѣхъ, защото неговото добродушие до наивность и неговата довѣрчивость не сж му помогнали много въ тази кариера. Впоследствие той постѣпва на-ново на държавна служба, като техникъ-лозаръ въ Т.-Пазарджикъ, отгдѣто, по негово желание, бива прѣмѣстенъ въ Видинъ, кждѣто, при изпълнение служебнитѣ си обязанности, заболѣва отъ тежка болестъ, която за нѣколко мѣсеци сломва неговата иначе силна натура. Покойниятъ остави жена и 5—6 малолѣтни дѣца, на които изказваме тукъ нашитѣ искрени съболезнувания.

Богъ да го прости!

В. П. Мариновъ.

ФОНДЪ

ЗА ПОДПОМАГАНЕ Сп. „ЛОЗАРСКИ ПРѢГЛЕДЪ“ И СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРО-ВИНАРИ.

Прѣносъ отъ кн. I 7890 лв.

48. Ив. Ганчевъ	отъ Стражица (Г. Орѣховско)	50	„
49. Н. М. Минковски	„ Бургазъ	100	„
50. Макавей Стефановъ	„ с. Попица (Б. Слатинско)	30	„
51. Ил. Ивановъ	„ с. Катунца (Пловдивско)	100	„
52. Хр. Дудевски	„ Пловдивъ	100	„
53. Сухинд. Лозарско Д-во	„ Сухиндолъ	100	„
54. Ив. Ганчевъ	„ с. Калугерово (Т. Пазар)	50	„
55. Лоз.-Вин. Д-во „Памидъ“	„ Перушица (Пловдивско)	500	„
56. Лозарско-Винарско Д-во	„ Стара Загора	1000	„
57. „ „ „ „	„ Анхиало	200	„
58. Ст. Кръстевъ	„ с. Типченица (Вратчанско)	20	„
59. Лозарско-Винарско Д-во	„ Лѣсковецъ	300	„
60. Лука Вжжаровъ	„ Плѣвенъ	400	„
61. Ангелъ Сърмовъ	„ Сухиндолъ	100	„
62. Държавниятъ агрономъ	„ Трънъ	3	„
63. Никола Ив. Маневъ	„ с. Г.-Студена (Свищовско)	30	„
64. Никола Генчевъ	„ с. Мрѣтвица (Плѣвенско)	38	„
65. Ангелъ Х. Трифоновъ	„ с. Ковачевецъ (Поповско).	10	„
66. Иванъ Хр. Чипаловъ	„ гр. Чирпанъ	20	„
67. Иванъ Драгановъ	„ с. Селановци (Орѣховско)	20	„
68. Стефанъ П. Бояджиевъ	„ гр. Горна-Орѣховица	20	„
69. Иванъ В. Поповъ	„ „ „	20	„
70. Панайотъ Ж. Бъчвлровъ	„ „ „	20	„

Всичко. . . 11,151 лв.

(Слѣдва)

ХРОНИКА

До всички акцизни началници, копие
управителят на митниците.

Окръжна телеграма № 12457 отъ 2. VII, 1920 г.)

Въ брой 71 на „Държавния Вѣстникъ“, отъ 1 того, е обнародванъ законъ за 6/12 отъ кредититѣ по бюджета за 1919/920 год. за I-то полугодие на финансовата 1920/921 година. Споредъ чл. 21 отъ този законъ акцизътъ върху производимитѣ въ страната прѣдмети изброени въ пунктове 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29 и 30 на чл. 2 отъ закона за акцизитѣ и патентовия зборъ върху питиетата (отпечатанъ прѣзъ 1917 год. и измененъ и допълненъ прѣзъ 1918 и 1919 год.) се събира въ златна монета, която се замѣня съ банкноти по курсъ, който до 1 октомври т. г. е опрѣдѣленъ седемстотинъ на сто, т. е. отъ 1 того за 100 клгр. соль вмѣсто 15 л. ще се събира 105 л., за единъ литъръ содова вода и лимоната вмѣсто петъ стот. — 35 ст., за 100 кгр. захаръ вмѣсто 30 л. — 210 л. и т. н. По п. 2 отъ сжщия членъ на цитирания законъ данъкътъ се събира въ злато, но върху облога отъ 1917 год., т. е. за единъ литъръ каша отъ ябълки, круши, кумболи (джанки) ще се събиратъ шесть стотинки по 7 пѣти или 42 стот.; за единъ литъръ каша отъ джибри ще се събира 7½ стотинки по 7 или 52½ стотинки и т. н. Отъ това увеличение на акциза, чрѣзъ събирането му въ злато, сж изключени оцета и електрическата енергия.

Лицата, на които сж измѣрени материяли слѣдъ 1 того, ще бждатъ обложени съ 7 пѣти по-голямъ данъкъ.

Акцизътъ върху спирта и пивото нѣма да се събира въ злато, защото продажбата на тяхъ два артикула съставлява, за сега, привилегия на държавата.

За министъръ на финанситѣ
(п.) Недѣлевъ.

Въ забѣлѣжка III, чл. 16 отъ сжщия законъ е казано: „материялитѣ, отъ които се вари ракия, се облагатъ съ общински налогъ 10% върху плащания отъ тѣхъ въ златна монета акцизъ“.

„12 стотинки отъ събрания общински налогъ върху мѣстнитѣ вина оставатъ въ приходъ на общината, въ която е произведено виното, а остатъка 12 ст. се внася на приходъ въ фонда „общински налози“ за разпрѣдѣляне по установения редъ между селскитѣ и градскитѣ общини въ Царството“.

Въ забѣлѣжка 2 къмъ чл. 21 е казано още: „в) 10 ст. на единъ литъръ каша отъ сливи, отъ всички други плодове и отъ винена калъ; г) 20 ст. на единъ литъръ вино и медена каша, ако се варятъ на ракия; тѣзи облагания се разбиратъ въ златна монета“.

„Размѣритѣ на материялитѣ, отъ които се вари ракия, както и на виното, освобождавани отъ акцизъ, за домашно употребяване, се удвояватъ“.

Въ забѣлѣжката къмъ чл. 24 отъ сжщия законъ е казано: „дава се право на министра на Финанситѣ да допуска за вносъ ония ароматични-егерични масла и препарати, фруктови есенции и естери и ароматични масла и масти, които се употребяватъ въ индустрията и медицината, въ какъвто случай вносното имъ мито се опрѣдѣля на 10 л. зл. за 1 кгр.“

„Това право не се отнася до ония масла, съ които се фалшифицира розовото масло, като гераниевото масло наречено тереше“.

По поводъ на този пунктъ намираме за много важно да отбѣлѣжимъ, че е станало голѣмо опущение досѣжно есенциитѣ и препаратитѣ служещи за приготвяне на разни коняци, вермути, ликвори и др., съ които хората се троятъ и се подбива цѣната на мѣстнитѣ плодови ракии и на натуралнитѣ ни вина. Ето защо вноса на всички тѣзи есенции и въобще на всичкитѣ материяли служещи за приготвяне фалшифицирани спиртни питиета, трѣбва да бже абсолютно забраненъ.

Редакцията.

До днесъ, 12 юли, сж платили 650 абонати; редакцията имъ изказва голѣмата си благодарностъ.

Въ брой 24 отъ 20.VI. т. г. въ „Наредби“, издание на Министерството на Земедѣлнето и Държавнитѣ Имоти, е публикуванъ правилникъ, по който ще става, за въ бъдеще, одобряването и субсидирането на книги и списания отъ общъ земеделско-стопански и специаленъ характеръ.

Съ писмо отъ 18. VI. т. г. редакцията помоли прѣдседателя на лозарското Дружество въ гр. Сливенъ, каквато молба отпрати и до другитѣ дружества, да направи възможноето за събирането на абонамента отъ лозаритѣ, на които е изпратено списанието; писмото ни бѣ придружено съ покана за абонати. Писмото приеждъ (какъ и защо?) г. Лазаръ В. Кашлаковски и съ негово писмо отъ 21. VI. връща нашитѣ и бѣлѣжи: „понеже не съмъ вече прѣдседател на лозарското Д-во, а и никакво време нѣмамъ за да се занимавамъ съ възложената Ви работа, приложено повършамъ поканата и списъка“. На туй му се отговори съ писмо отъ 24. VI.: 1) „до Васъ ние писмо не сме пращали, а до прѣдседателя на лозарското Д-во въ гр. Сливенъ, слѣдователно, ако Вие не сте прѣдседател, както сами пишете, нѣмахте право да го получавате и отваряте, а трѣбваше да го върнете въ пощата и 2) никой никаква работа не Ви е възлагалъ, защото писмото не бѣ за Васъ“. За постѣпката на г. Кашлаковски оставаме на съгражданитѣ му лозари да съдятъ.

Редакцията изказва особено голѣма благодарност на г. г. Хр. Нечевъ въ гр. Е. Джумая, Ботю Цвѣтковъ въ с. Блъсничево (луковитско), Р. В. Аврамовъ, с. Стражица (Г.-Орѣховско), Ив. Анковъ въ гр. Провадия, Марко Марковъ въ гр. Берковица, Хр. А. Тракиевъ въ с. Бѣла-Черква (Търновско), Никола Генчевъ въ с. Мрътвица (плѣвенско), Найдень Божиновъ въ с. Лехчево (Фердинандско), Колю Стефановъ въ гр. Стара-Загора, Лозарско-винарското дружество въ гр. Бургазъ, Георги Ив. Абаджиевъ въ гр. Бѣлоградчикъ, Иванъ Китовъ въ с. Брѣстовица (пловдивско), и Братя Боневи въ с. Малка-Верея (ст.-загорско) за гдѣто се потрудили и погрижили да запишатъ або-

нати, да събиратъ сумитѣ и да ги изпратятъ въ редакцията. Последната благодари много и на отдѣлнитѣ абонати, които сж си издѣлжили, защото нека не се забравя, само съ общи усилия и улеснения може да се вършатъ общитѣ работи. Ето защо редакцията пакъ моли всички останали да побързатъ и се издѣлжатъ — да не отлагатъ повече.

Редакцията съ голѣмо съжаление съобщава, че Георги Стояновъ отъ с. Драгоево (прѣславско) и Дано Цоловъ отъ с. Типченица (Врачанско), слѣдъ като разрѣзали, чели и мачкали книжкитѣ, ги върнали съ бѣлѣжка, че отказватъ получаването. Този начинъ на дѣйствиe е сраменъ и ождителенъ.

Умоляватъ се всички, които има да изпращатъ суми, да ги внасятъ чрѣзъ пощенски записи, а само голѣмитѣ суми — напр. надъ 2000 лева, чрѣзъ Б. Н. Банка. Това затуй, защото чрѣзъ тѣзи учреждения получаването имъ става най-лесно и бързо.

Отъ гр. Севлиево, отъ с. Чалмахле (провадийско) и 3—4 други мѣста нѣкои се обалиха че не получили книжкитѣ. Съобщаваме, че книжкитѣ — I и II, сж изпратени на всичкитѣ стари и нови абонати, слѣдователно, ако нѣкой не е получилъ, опущението не е отъ администрацията ни; ние допущаме книжкитѣ да се губятъ по пощата, или въ общинскитѣ канцеларии.

На 4. VII. т. г. въ гр. Плѣвенъ се е вѣнчалъ г. Петъръ Моновъ, лозаръ и бившъ прѣдседател на тамшното лозарско Д-во, съ г-ца Надежда В. Биволарова. Редакцията имъ честити и пожелава дълъгъ и щастливъ животъ.

Всичкитѣ платили абонати на „Лозарски Пръгледъ“ се ползуватъ съ безплатни съвѣти и опжтвания отъ лозаро-винарски характеръ.

Отъ свѣдѣнията, които се получаватъ отъ разнитѣ центрове на страната ни, се вижда крайно голѣмата липса отъ синъ камъкъ и сѣра, поради което загубитѣ, отъ лозята, ще възлезятъ на милиони. Ето защо дълъгъ се налага на г. г. народнитѣ

прѳдставители и на всички, които се грижатъ за успѣха на лозарството ни, да установятъ какъ, защо и кои сж виновниците, гдѣто своевременно не сж дадени разрѣшения за доставяне въ достатѣчно количество на горѣказанитѣ материяли. Виновниците издирени, ще трѣбва да заплатятъ загубитѣ на лозаритѣ, слѣдователно и онѣзи на държавата.

Първитѣ двѣ книжки бѣха отпечатани съ голѣма мѣжа и спѣнки поради недостатѣчни срѣдства. Съ III-а е сжщото. Понеже трѣбва да се плати и да се плаща, редовно, и на г. г. сътрудниците — до сега нищо не имѣ е платено, считаме за дългъ да поканимъ, за трети и послѣденъ пѣтъ, всичкитѣ неплатили абонати да се издължатъ; инѣкъ тѣ ще бждатъ причината за спирането на списанието. По този случай принудени сме да припомнимъ, съ съжаление, онуй, което заявихме въ послѣдния лозарски Съборъ — „ако болшинството лозари продължаватъ да не си плащатъ абонамента, по-добрѣ е да не се възстановява излизането на „Лозарски Прѳгледъ“. Защото общитѣ работи се вършатъ съ общи усилия и подкрѣпа, а не съ приказки и въздухъ. Това е послѣдната ни дума по въпроса.

Нѣкои официални учреждения ни пишатъ и искатъ да имѣ изпрашаме

прѳдварително квитанция, за да си издължавали абонамента. Съжаляваме, но тѣ сами знаятъ че такава практика не ни е възможна още повече че тѣ прѣкрасно може да си изпрашатъ сумитѣ съ пощенски записъ и пощенската разписка може да имѣ служи за документъ до получаването нашата квитанция; така вече направиха нѣколко учреждения.

Наумява се на г. г. абонатитѣ, че, при изпрашане абонамента, не трѣбва да правятъ удрѣжки за пощенскитѣ разноси, защото абонамента се счита напълно 30 лева.

На 12 того въ гр. Троянъ се е вѣнчалъ г. Михалъ Савовъ, лозаръ отъ гр. Ловечъ и бившъ касиеръ на старото д-во на българскитѣ лозари, съ г-ца Пенка М. Христова. Редакцията имѣ честити и пожелава дългъ и щастливъ животъ.

Поради достатѣчния сезоненъ материялъ, III-та книжка излиза въ 2½ печатни коли.

Умоляватъ се г. г. кореспондентитѣ да изпрашатъ свѣдѣнията си за лозята и др. съ такъвъ разчетъ, че въ София да ги получаваме най-късно до 8 число на мѣсеца; по такъвъ начинъ биха били използвани за помѣстване въ мѣсечата книжка.

Списание „Лозарски Прѳгледъ“ ще съдържа:

1. Уводни статии отъ икономически характеръ по наврѣмни въпроси.
2. Статии по лозарството — сезонни въпроси.
3. Статии по винарството — " "
4. Статии по пепиниерството — " "
5. Свѣдѣния отъ кореспонденти отъ всичкитѣ центрове на България за състоянието на лозята.
6. Извадки отъ научни трудове — наши и чужди.
7. Рецензии и трибуна.
8. Хроника. Свѣдѣния изъ живота на лозарско-винарскитѣ дружества, кооперации и пр.
9. Въпроси и отговори. Послѣдниятъ въ форма на практически съвѣти.
10. Бюлетинъ за пазарнитѣ цѣни на лозарско-винарски продукти и материали у насъ и въ странство.